

V NEMCIJI je veliko pomanjkanja, a otroci so vseeno deležni za-
habe in pa tudi potrebe, ki jim jo nudi ameriški Rdeči križ.

Vloga Anglije v novi ameriški vnanji politiki

Tekma za nadvlado v centralni Evropi in na
srednjem vzhodu. — Ekonomska pomoč Avstriji
in Madžarski. — Tudi Iran pričakuje "posojilo"

Anglija je bila dolgo do-
"vladarica valov". Imela je po-
stojanje po vseh oceanih in
morjih. Njena policijska sila je
segala po vsi Aziji, po velikem
delu Afrike, in njena gospodar-
ska premoč si je podvržla Ki-
tajske, Argentino, razne balkan-
ske in mnoge druge dežele po
svetu. Angličani so se postavljali,
da solnce na britanskem imperi-
ju nikdar ne zaide.

Imperiji nastanejo in padajo.
A že pred prvo svetovno voj-
no je bilo očividno, da so stari
vladarici valov tla omajana in
na njeno mesto je stopnema
prihajala nova sila — Zed. dr-
žave.

Prestíž Anglije med podjar-
mljenimi ljudstvi je med tem
plahnel, rastel pa je ugled Zed.
držav. Med drugo svetovno voj-
no in pozneje je bil britski im-
perij še bolj izpodkopan. Indiji
in Burmi je bila obljubljena svoboda.
Egipt zahteva osvoboditev
izpod angleške vojaške ter politi-
čne kontrole. Angleški vpliv
je omajen tudi v drugih arab-
skih deželah. In Turčija se je
začela obračati za zaščito k Zed.
državam, ker Anglija ni več do-
volj močna, da bi jo mogla imeti
v varstvu pred zahtevami So-
vjetske unije.

Tudi palestinskega vprašanja
angleška vlada ni mogla rešiti.
Ko si je dobila po vojni Grči-
jo spet nazaj v svojo sfero, je
vlada v Londonu uvidela, da je
velik del grškega ljudstva prot-
njeni nadvladi. Zato je Chur-
chill poslal v Grčijo okrog deset
tisoč vojaštva, da utrdi Angliji
prijateljski rojalistični režim in
pripomogel je grškemu kralju
nazaj na prestol.

Ampak težave omagajočega
britskega imperija se kupijo
vseeno in vrh tega še doma sil-
na gospodarska kriza, ki je na-
stala skozi minule mesece veli-
ko vsled vremenskih nepravil
kakešnih Anglija v toliki meri
že dolgo ni imela, ako sploh
kdaj.

Zed. države prevzemajo vlogo
Anglije

Imperializem je Angliji nekoč
donašal, da je bila najbogatejša
dežela na svetu in London je
bil svetovni finančni center do
pred okrog trideset leti, ko ga je
začel izpodrivati New York.

V minulih vojni je Anglija še
bolj obubožala kakor v prvi.
Vzlic temu si je še prizadevala
obdržati Indijo v svojem območ-
ju, toda dohodkov ni imela več
toliko od nje. Skušala si je ohrani-
ti arabske dežele pod svojim
gospodarskim krovom in svoja
oljna bogastva v Sredozemlju
še bolj utrditi. Toda začeli so ji
konkurirati ameriški interesi in
ji izpodnesli tla posebno v Saudi
Arabiji, kjer so dobili privilegij
za izrabljanje skrajno bogatih

oljnih ležišč ameriške oljne dru-
žbe — s ščitjenjem ameriške vla-
de, seveda. In tu so oljne družbe
in state department gostile sau-
di-arabskega prestolonaslednika
in njegovo spremstvo kot nismo
gostili pred tem še nobenega po-
tentata v tolikšni meri. Prestíž
Anglije je v arabskih deželah
vsled tega še bolj padel, kajti
Anglija ne zmora pokazati tega
— tolikšnega bogastva, tako
ogromne industrije — tako ve-
like mornarice in letalstva, kot
vse to lahko razkazujejo fevdal-
nim magnatom iz Bližnjega vz-
hoda Zed. države.

Končno se je začelo v Londonu
svitati, da ker je temu tako,
naj Zed. države sprejmejo tudi
več finančne ter vojaške odgo-
vornosti v Sredozemlju, ker to
je sedaj prav tako v njihovem
kot v angleškem interesu. Pa je
Ernest Bevin Washingtonu spo-
ročil, da Anglija grške vlade po
31. marcu ne bo mogla več vzdr-
ževati in ne več Turčiji finan-
čno pomagati toliko kot doslej.
Anglijo stane sedanja grška vla-
da že par sto milijonov dolar-
ev. Vrh tega jo veliko stane tu-
di vzdrževanje njene armade na
Bližnjem. In ima visoke stroške
v Italiji, v Nemčiji in v Avstriji,
v Palestini itd.

Ker je morala pod temi bre-
nami omagati, se je naša zvezna
vlada odločila prevzeti te angle-
ske obveznosti v Grčiji in v Tur-
čiji popolnoma in ob enem izja-
vila, da bo branila pred agresiv-
nim komunističnim pokreti
er pred sovjetsko ekspanzijo
sako deželo kjerkoli na svetu,
ci pride v nevarnost za svojo
vobodo in svoje svobodne in-
stitucije.

Tako se je ameriška politična
neja pomaknila do Jugoslavije,
bolgarije in Albanije, in ker je
Truman tudi Turčijo vzel pod

(Konec na 5. strani.)

Ali pomeni nova ameriška vnjanja politika smrt za organizacijo Z. N.?

Bivši podpredsednik Henry Wallace je dejal, da
Trumanova nova vnjanja politika — ako se mu jo odo-
bri — pomeni politiko sile — in pripravljanje tal za
novo vojno. Apeliral je na ameriško ljudstvo, naj to
nakano prepreči.

On je za utrjevanje organizacije Združenih nardo-
v in za politiko vzajemnosti namesto da ropotamo
z brzostrelkami, topovi, bombniki in pretimo z atom-
sko bombo.

Je za pomoč Grčiji, toda s plugi in z gnojili za nje-
ne skromne niivice, ne z brzostrelkami za ubijanje
njihovih lastnih ljudi.

Pokojni predsednik Roosevelt si je dal za svoj te-
meljni cilj zgraditev organizacije zavezniških narodov
v svetovno enoto, ki naj bi ustvarila "štiri svobod-
štine" in uveljavila atlantski čarter. In ko bo mir z de-
želami, ki so se prej borile na nacijski strani sklenjen,
naj se i njim pomaga v demokratiziranje in se jih
sprejme med ostale Združene narode.

Trumanov govor v kongresu 12. marca pomeni, da
je Rooseveltova lastna stranka izrekla nad njegovim
idealom — nad organizacijo Združenih narodov smrtno
obsodbo.

Dasi je bil Roosevelt idealist in veroval v člove-
čanstvo, je bil njegov prednik predsednik Woodrow
Wilson še večji humanitarci. Zamislil si je človeško
družbo tako vzorno in vzajemno, da v nji ne bo več
nobelih krivic. Njegovih štirinajst točk je vplivalo na
svetovno javnost kakor električni tok. Toda ker ni ra-
čunal s silo imperializma in kapitalizma in z ignoran-
co mase, je prepozno spoznal, da v sistemu gole se-
bičnosti ni prostora za ideale. Najprej je vsled tega
treba PORAZITI vzroke, radi katerih vojne NASTA-
JAJO, in PORAZITI sebičnost. Iztrebiti je treba pohlep
po izkoriščanju, ali bolje, iztrebiti mednarodne lega-
lizirane tatove, ki plenijo prirodna bogastva, odirajo
na sto in sto milijonov ljudi, vse v imenu "postave,
reda in mira" in sedaj v imenu "svobode" in "demo-
kracije".

Predsednik Wilson je bil v zveznem kongresu te-
pen še predno se je vrnil iz mirovne konference v Pa-
rizu. Njegova zamisel — liga narodov — je bila v zvez-
nem kongresu zavrnjena. Oziroma so jo razmrčarili
že na mirovni konferenci predstavniki Velike Brita-
nije, Francije, Italije in Japonske. Wilson je umrl raz-
očaran in obupan, ko je uvidel, da je bila zmaga za-
veznikov v prvi svetovni vojni zaman.

Roosevelt je umrl prej predno je mogel uvideti, da
bo njegova zamisel za izboljšanje pokojne lige z novo
organizacijo, z naznako Združenih narodov, doživela
bržkone še tragičnejši konec kot ga je Wilsonova
ustanova.

Kot takrat, se vrši i sedaj boj med interesi — in kot
se ni šlo imperialistom takrat, tako se jim tudi danes
ne gre za demokracijo.

Nepismenost v Italiji narasla

Pred vojno je bilo v Italiji 22
odstotkov prebivalstva nepismen-
nih. Sedaj jih je 40 odstotkov.

Prosvetni minister Guido Go-
nella je nedavno sestavil stati-
stiko, iz katere je razvidno, da
je bilo izmed vsakih 1000 upo-
klicancev v armado, v starosti
20 let, 350 nepismenih.

Ob enem je poročal, da je 30-
000 učiteljev iz ljudskih šol ter
20.000 učiteljev iz srednjih šol
brezposelnih.

Vlada je na njegovo priporo-

čilo sklenila pobijati nepisme-
nost s posebnimi tečaji v vojaš-
nicah, v industriji in na deželi,
da na ta način pobija ne samo
analfabetstvo temveč preskrbi
tudi zaslužek brezposelnim uč-
teljem.

Dolg zvezne vlade

Dolg zvezne vlade je začel ja-
ko naraščati že med depresijo,
nato pa z "lend-lease"ni" daj-
tavi. V nebotične višine pa se
je dvignil med vojno. Sedaj zna-
ša 261 milijard dolarjev. Pol le-
ta pred napadom na Pearl Har-
bor je znašal 49 milijard.

Kongresni odsek za ščitenje malih podjetij obupava

Senator Morse iz Oregona si
prizadeva spraviti pred publi-
ko dejstvo, da je ameriška indu-
strija, obrt ter bankirstvo čez-
dalje bolj monopol izozujoče se
skupine industrialnih ter finan-
čnih magnatov, in da se malemu
biznisu obeta bolj in bolj dvom-
ljiva bodočnost.

Odseku za ščitenje malega
biznisa pa je težko spraviti ka-
ko kampanjo in poročila s kri-
čnimi naslovi v tisk, kajti tudi
veliko časopisje in veliki maga-
zini so posest monopolističnih sku-
pin, pa ne puste, da se bi vpilo
proti njim.

V tej deželi je kajpada še ve-
dno na tisoče korporacij. Toda
kongresni odsek je po dolgem
raziskovanju podatkov v trgo-
vskem, finančnem, agrikultur-
nem, notranjem ter v delav-
skem departementu dognal, da
ena desetina enega odstotka
korporacij poseduje nad polo-
vico — ali točno 52 odstotkov
vse korporacijske imovine. To
se pravi, manj kot pol odstotka
korporacij poseduje nad polo-
vico ameriškega bogastva, in na-
ravno, da taka ekonomska vele-
sila indirektno kontrolira tudi
ostalo polovico.

V dvajsetih državah je skoro
vse korporacijsko bogastvo po-
sest ene ali pa dveh, treh kor-
poracij.

Koncentriranju narodnega bo-
gastva v pest tega pol odstotka
korporacijskih magnatov seve-
da ni še konca. In ga ne bo, ker
razvojni zakon pod kapitaliz-
mom je tak, da velike kombina-
cije postajajo še večje, manjše
pa vedno manjše, oziroma izgi-
njajo v žrelih velikih.

Mali biznis se je tega proce-
sa vedno bal in ga hotel usta-
viti. Včasih je bilo to malo "svob-
odno podjetništvo" v kongresu
jako vplivno. Izvojevalo je leta
1890 takozvano Shermanovo an-
titrustno postavbo, v namenu, da
se bi z njo obstoječe truste raz-
bilo in se preprečilo snovanje
novih.

Ni pomagalo. Nato se je lotil
kampanje proti njim predsednik
Theodore Roosevelt. Potem je
poskušal z reševanjem malega
podjetništva Franklin D. Roose-
velt. Enako legislature posame-
znih držav.

A vse je bilo zaman. Velebiz-
nis se razvija po naravnih za-
konih in sedaj je dozorzel za so-
cializacijo. Ampak ker ljudstvo
ni za socializem — se mora pač
zadovoljiti s tem kar je — torej
z monopolističnim kapitaliz-
mom; z nadvlado magnatov, ka-
teri je in ji mora biti podložna
tudi zvezna vlada in zvezni kon-
gres. Prav radi tega so poslanci,
ki bi radi temu procesu zaprli
pot, pesimisti, ker vedo, da so
brez moči.

Zbližanje med Poljaki in Čehi

Odnosaji med Poljsko in Če-
hoslovaško so bili pred vojno
vedno hladni. V marcu pa sta
obe vladi sklenili dvajsetletno
pogodbo prijateljstva in vzajem-
nosti in se obvezale izi skupno v
bran, ako bo katerega izmed nju
napadena.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Senator Brooks (republikanec
iz Illinois) je v Washingtonu
po Trumanovem govoru proti
komunizmu dejal, da ako bi
Roosevelt ne bil pomagal Rusiji
z municijo in živežem, pa bi
nam sedaj ne bilo treba poma-
gati Grčiji, ker bi bil s Stali-
nom opravil Hitler. V Ameriki
je mnogo Brooksov, ki pravijo,
mar bi bili Evropo prepustili
Nemčiji ter njenemu nacizmu,
namesto da sedaj steguje svoje
šape po nji "rdeči fašizem". Am-
pak če je senator Brooks res za
mir, je svoj govor proti Tru-
manu v senatu napačno zasno-
val. Kajti namigavanje, da ako
bi pustili Hitlerju svobodno pot,
bi se nam ne bilo treba več bri-
gati z ruskim medvedom, niso
besede za mir.

Vojni tajnik Forrestal je dne
15. marca v govoru v Philadel-
phiji dejal, da Zed. države ne
smejo zmanjšati svoje bojne si-
le. Pravi, da če bi razoroževanje
dopustili, bomo postali prešib-
ki, da se bi mogli uspešno brani-
ti pred napadom. A v Moskvi
smatrajo, da smo mi tisti, ki se
pripravljamo na napad. In naša
vojna oporišča so sedaj vse na-
krog Sovjetske unije. In atom-
ske bombe imamo.

V Peoriji (Ill.) je bil ustreljen
iz zasede ravnatelj železnice To-
ledo, Peoria & Western, George
P. McNear. Na njegovi progi
traja stavka železničarjev že ne-
kaj let. Vse unije železničarjev

so bile proti njemu. Njegovi
stražniki so par piketov ubili.
Sedaj preiskujejo, kdo je Mc-
Nearjev morilec. Razpisanih je
bilo mnogo nagrad in kdor zlo-
činca izda, dobi okrog \$50.000.
Zgražanja nad tem umorom je
bilo v tisku in v radiu veliko po
vsi deželi.

V Chicagu je šla neka žen-
ska — mati petih otrok, kot vse-
lej okrog šeste vsako jutro, v
pekarijo, da prinese družini sve-
žega peciva. Našli so jo na ploč-
niku s prestreljeno glavo. Tu-
kajšnji časopis so par dni pre-
cej pisali o tem in razpisana je
bila nagrada tisoč dolarjev ti-
stemu, ki izsledi zločinca. Na to
se je na umor pozabilo, saj kar
se časopisja tiče. Ta in pa prej
omenjeni slučaj dokazujeta, da
se tudi v takih tragedijah pozna,
da živimo v razredni družbi.

William Z. Foster je na poto-
valni turi po Evropi. Dne 15.
marca je bil v Rimu. Od tam je
šel v Beograd. Potovanje pa mu
je pokvarila vest, da se je pri-
čela proti njegovi stranki, kate-
ri predseduje, velika kampanja,
ki meji že na histerijo. In taj-
nik delavskega departamenta
Schwellenbach pa je predlagal,
da naj se komunistično stranko
preprove. V Angliji so v tem ozi-
ru pametnejši. Niti Churchill ni
še zahteval, da naj se komuni-
stični stranki zavije vrat.

Chicago Sun pravi v uvodni-
(Konec na 5. strani.)

Ali se hočemo potruditi dobiti letos Proletarcu tisoč novih naročnikov?

Frank Podboršek iz Clevelanda pravi, da je na-
ročnik Proletarca od početka. Torej mora biti že v le-
tih, ker Proletarec izhaja 42 let. Na naš apel, da bi
vsakdo dobil Proletarcu letos novega naročnika, se je
potrudil in poslal eno celoletno novo naročnino in pa
\$1 v tiskovni sklad.

On ni edini "old timer", ki skrbi za obstoj tega li-
sta. Spomnimo se n. pr. Johna Terana na Elyju, Minn.,
ki je agitator za naše gibanje od početka. Letošnjega
Družinskega koledarja je spet mnogo razpečal in mu
dobil tudi številno oglasov. In to vzlic temu, da živi
izven mesta, da mu je nad 70 let in da je bil pred do-
brim letom težko pobit.

In pa stari pionir John Marolt v West Mineralu v
Kansasu. Kadar le more, poagitira za Proletarca.

Vsi naši čitatelji poznajo Naceta Žembergerja, ki
živi v vzhodnem Ohio. On je naš agitator od početka.
Že ob ustanovitvi lista mu je dobil v takratni nasel-
bini Glencoe, O., nad 50 naročnikov. Na starost je iz-
gubil pri delu oko in opešal. A še vedno nam pošlje
kako naročnino in naročil je par izvodov koledarja.

Dalje Mike Kopač v Barbertonu. In našli bi la-
hko mnogo drugih, ki so v seznamih naših agitatorjev
po 20, 30 in eni od začetka — torej nad štirideset let.
Nekaj pionirjev je moralo z aktivnostmi vsled sla-
bega zdravlja odnehati, a Proletarca še prejema in
nam tu pa tam pošljejo par vzpodbudnih vstic.

V tej številki je seznam poslanih naročnin z naslo-
vom "Agitatorji na delu". Iz njega je razvidno, da je
dobila Angela Zaitz v minulih štirih tednih osem
novih naročnin, Louis Barbarich štiri, Martin Judnich
dve, D. J. Lotrich pet, John Košin dve in ravno tako
Frank Podboršek ter John Spiller.

Vsega skupaj smo dobili v minulih štirih tednih
173 obnovitvenih ter novih naročnin, v prejšnjih štirih
tednih pa 194.

Ako se pomisli, da so bili prejšnji in ta mesec zelo
zaposleni tudi z razpečevanjem Ameriškega družin-
skega koledarja, jim je treba priznati, da so izvršili
i za list veliko dela.

Toda kar vedno poudarjamo, premalo jih je. V
tem izkazu je zastopanih samo petindvajset posamez-
nikov. Gotovo ima Proletarec stotine takih naročni-
kov, ki mu žele uspeh. In gotovo ima skoro vsakdo tu
pa tam priložnost vprašati prijatelja ali znanca, naj
si naroči Proletarca, ali prispeva v tiskovni sklad. Ako
bi imeli tisoč takih, ki so omenjeni zgoraj, pa bi se
naša želja za tisoč novih naročnikov uresničila.

In ker imamo več kot tisoč takih prijateljev, ki žele
več naročnikov Proletarcu, torej potrudimo se VSI
SKUPAJ in cilj BO dosežen.

Ameriško unijsko delavstvo pred nevihto

Zaslišavanja raznih predstavi-
nikov unijs. trgovske komore,
zveze industrialcev in drugih za-
interesirancev so se vršila pred
kongresnim odsekom za delav-
ske zadeve sedem tednov in jih
ni še konec. Posebno ne še pred
odsekom, ki ima opraviti s pre-
iskovanjem protiameriških ak-
tivnosti.

Najbolj ugaja reakcionarjem
v kongresnih odsekih bivši ko-
munist Louis Budenz in drugi
taki, ki so bili udeleženi v ko-
munističnih strategijah, sedaj
pa "razgaljajo" svoje bivše ko-
lege.

Dnevno časopisje piše o tem
na dolgo in široko. In pa da je
treba proti tej nevarnosti (ko-
munizmu) kaj odločnega ukre-

niti.

V kongresu je predlog, da naj
se da delodajalcem pravico od-
sloviti vsakega, o katerem se
ugotovi, da je komunista, negle-
de ali je član unije ali ne. Ako
se pomisli, da je v tej deželi obič-
aj označevati za komunista ali
pa za sopotnika vsakega, ki je
liberalnih nazorov, ki se potegu-
je za socialne pravice in ki ne
udriha po Rusiji, potem je do-
bro, da Green in Murray zelo
premislita, kakšne bodo posledice.

V zgodovini unijskih bojev je
nešteto slučajev, ko so bosi od-
slavljali delavce čim jim je bilo
zašepetano, da agitirajo za uni-
je, ali za socialistično stranko.
In v stankovnih bojih so jih po-

bijali, ali pa pošiljali v zapor, ko
je vladal v Rusiji še carizem in
ni bilo nobenih komunističnih
strank.

Kar reakcionarni delodajalci,
združeni v National Association
of Manufacturers, ter v United
States Chamber of Commerce,
v resnici hočejo, je odprto de-
lavnico in čimvečjo vladno kon-
trollo nad unijami. Kajti vlada
je v njihovih rokah.

V sedmih državah je zaprta
delavnica že prepovedana. V
dvajsetih državah so v legisla-
turah predloge, ki imajo istota-
ko namen prepovedati zaprto
delavnico ali pa postaviti unijam
razne druge ovire.

Kongresni odbor za delavske
zadeve se ukvarja tudi s pripo-

ročilom, da delodajalcu ne bo
treba več upoštevati pogodbe z
nobeno tako unijo, o kateri se
izve, da jo dominirajo komuni-
sti. Ampak iz zgodovine delav-
skih bojev v tej deželi je znano,
da magnati niso hoteli upošte-
vati niti takih unij, ki so jih vo-
dili konservativci ala pokojni
Samuel Gompers, ali pa John A.
Lewis in William Green, dočim
so pokojnega Debsa radi bojev
proti uniji, katero je vodil, vrgli
v ječo.

Razumeti je namreč treba, da
so se vršili boji za zrušenje uni-
j bodisi pod masko gonje proti so-
cializmu, ali proti IWW, kot se
sedaj vrše pod masko kampanje
za iztrebljenje "komunizma",
dasi ga v tej deželi nikjer ni.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Društva, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
 NAROČNINA + Zadržanih držav na celo leto \$3.00; na pol leta \$1.75;
 na četrt leta \$1.00.
 Inzistentstvo: za celo leto \$3.00; na pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglašitve morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka
 popoldne za pričetek v števili tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co.
 Inc. Established 1908.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
 Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2801 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Cemu trditi, da se gre v Grčiji in v Turčiji za obrambo demokracije?

Zed. države so se odločile postati vodilna sila v Sredozemlju in ceno je, da prideta pod njihovo področje Grčija in Turčija. To naj namreč postane naša baza za mornarico, vzletališča ter za kopno armado.

Predsednik Truman je govoril jako odkrito. Svoj govor — to se razume, ni sam napisal, a je prevzel vso odgovornost zanj, kot jo je še vsak predsednik pred njim. Vendar pa je iz Trumanovega glasu po radiu bilo razvidno, da so besede in stavki, ki jih je čital, i njegovo prepričanje.

Ko je govor končal, je šel za nekaj dni na počitnice v Florido — po zdravnikovih navodilih seveda. State Department pa se je med tem hotel uveriti, kako bo preokrenitev ameriške zunanje politike vzela na znanje javnost tu in drugod po svetu.

Predsednik Truman ni prav nič zakrival, da pomeni ta preobrt boj proti "komunizmu". Torej zoper Sovjetsko unijo.

In v Moskvi to prav tako dobro vedo kot v Washingtonu in v Londonu. Winston Churchill je končno s kovanjem anglo-ameriške zveze vendarle na celi črti uspel, čeprav že dolgo ni več premier.

Ampak oglašati to politiko — kot da je v bran za svobodo Grčije in demokracije, to je vendar grdo! Mar naj bi naravnost povedali, da je to boj za oljna polja na Srednjem vzhodu — za ščitene Saudi Arabije, ki so jo dobili naši oljni interesi v svoje področje, in le zaradi tega je treba zajeziti ekspanzivno, agresivno politiko Sovjetske unije.

Cemu se Zed. države ne bore za demokracijo v Spaniji? Ali na Portugalskem?

Nu, to je radi tega, ker smo proti "komunizmu". In ako je alternativa po mnenju našega državnega departmanta, ali se je treba odločiti za totalitarstvo leve, ali pa za totalitarstvo desno, smo rajši za slednje. Tako je tik po Trumanovem govoru ugotovili tudi konservativni clevelandski dnevnik Plain Dealer. Tisti članek je bil citiran v poročilih po radiu, ker je bil od "uglednega, velikega časopisa te vrste".

Grčijo podpira angleška vlada, ki ima tam kakih deset do petnajst tisoč mož. To stane. Grška vlada nima zaslombe med narodom — kajti ako bi jo imela, bi ji njena armada zadostovala. Šteje po mnenju inozemskih časnikov kakih 100.000 mož. Oporočili so jo Angleži in vežbajo jo njeni oficirji. Gerilcev pa je po istih virih le kakih "devet tisoč". Ali je potemtakem treba proti tem primitivno oboroženim ljudem, ki se upirajo fašističnemu kralju ter njegovi vladi, armado nad 100.000 mož?

Predsednik Truman je dejal, da je 85 odstotkov grškega naroda na strani sedanje vlade.

Bivši podpredsednik Wallace, ki je bil potem v Trumanovem kabinetu nekaj časa trgovski tajnik, meni, da so take trditve skrajno zavajalne. Kajti tistih 85 odstotkov volilcev, ki so se izrekli za kralja Jurija ter njegov režim, je bilo odbranih — drugih je bila glasovalna skrinjica zaprta, levičarske skupine pa so take volitve bojkotirale.

Grčija je že v prvi svetovni vojni veliko pretrpela. Vedno je bila izrabljana v imperialistične namene. V poslednjih letih jo je vladala Velika Britanija. Churchill je to vlogo zanjo zahteval tudi na konferenci velike trojice na Jalti ter na raznih drugih njenih sestankih, ki so se jih udeleževali on, Stalin in Roosevelt, ali pa njihovi zunanji ministri.

Stalin je nedvomno na enem takem sestanku privolil, da si Rusija Grčije ne bo lastila pod svojo sfero. Tista konferenca je bila harmonična.

Vsi vemo, da je Grčija vzlic svoji revščini, v kljub svoji slavni zgodovini, vzlic slovesu, da je ona zibelka demokracije, in da ta beseda (demokracija) izvira iz gršine — da je ta Grčija danes vse kaj drugega kot demokracija.

Njen kralj je kot že rečeno notoričen fašist. Njen sedanji režim je saj napol fašističen — milo rečeno.

Njeno ljudstvo je obubožano kot menda v nobeni deželi toliko. In v svojih notranjih zadevah je brez besede. Kajti ko je Anglija rekla, da bo vztrajala pri veslih Grčije samo še do 31. maja, in je to sporočilo Trumanu — čes, sedaj pa naj jih Zed. države primejo v roke, se je to zgodilo.

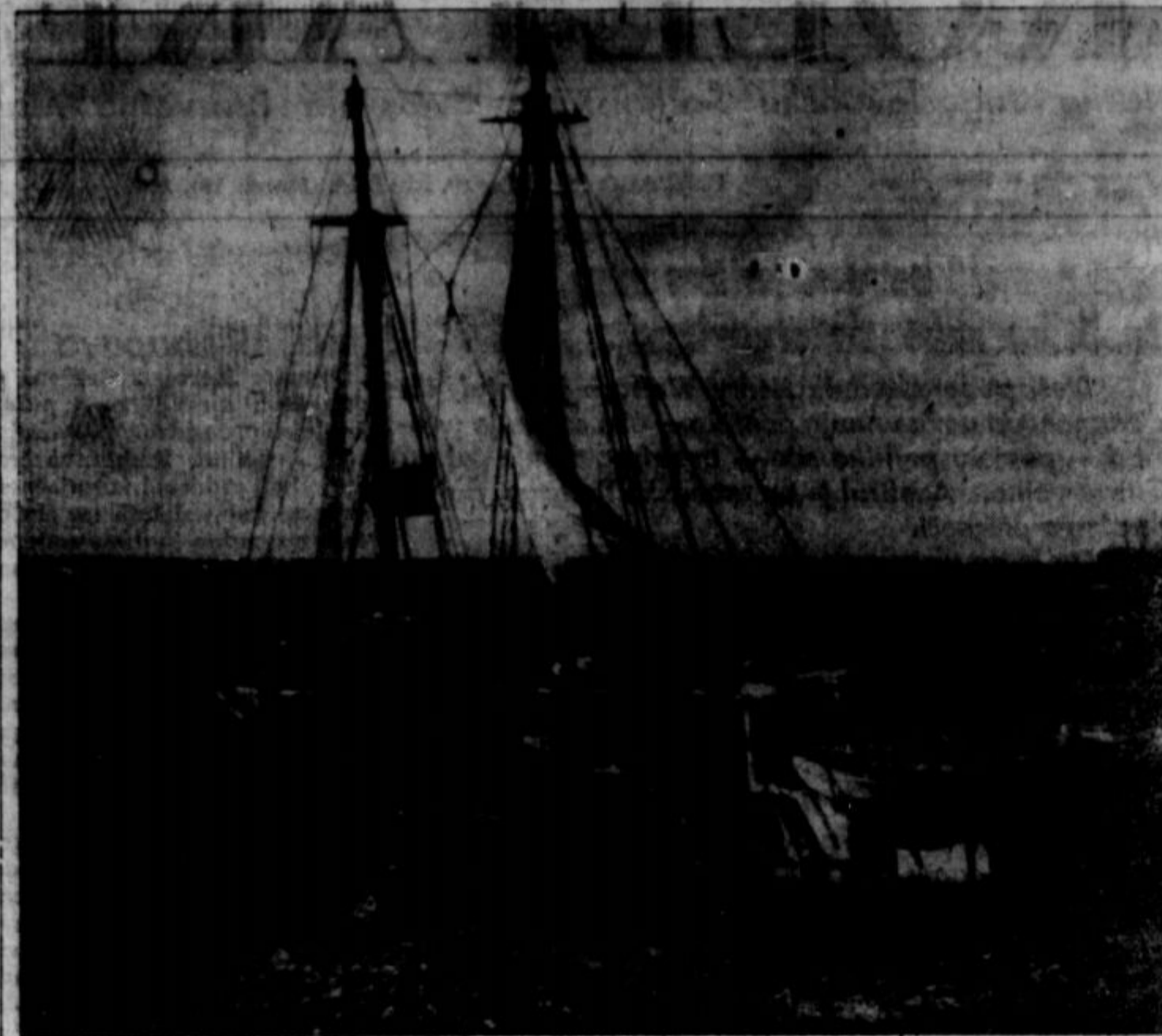
V imenu svobode seveda, v imenu borbe proti totalitarstvu in najbolj kajpada v imenu borbe proti komunizmu.

Kar bomo s svojimi štiri sto milijoni dolarjev sedaj v Grčiji podprli, ni demokracija temveč podprli bomo grškega kralja ter njegovo semifašistično vladno, kar ve prav tako dobro tudi zvezni senator Vanderberg iz Michigana kakor mi, in pa Bevin, Molotov in naš novi državni tajnik Marshall.

Naša sedanja politika v Grčiji in v Turčiji je le nadaljevanje protidemokratske zunanje politike angleškega torijskega režima pod Churchillom.

Churchill je bil samo v Angliji za demokracijo in kajpada še bolj kot zanj pa je bil in je še sedaj za kapitalizem in za anglosakonski imperilizem.

Delavska vlada, ki je dobila to dedščino, se je je mislila iznebiti tako, da bi bila ovca cela in volk sit — posledica pa je silna kriza v Angliji. In je ni samo bilzard povzročil v treh ali štirih snežnih nevihtah je vrgel deželo in v svojo njeno produktivno iz tira. Toda tudi ako bi ga ne bilo, Anglija je bila industrialno ter poli-

ZAORBNJENA SIGNALNA ZASTAVA na ladji pomeni klic na pomoč — SOS. Gornje je ribiška ladja, ki je v nevarnosti ponesrečila in bila v procesu potapljanja. Na pomoč ji je prišla oljna ladja (tanker), ki je rešila njeno moštvo.

AMERIŠKA POLITIKA NA PACIFIKU POT V VEČANJE NAŠEGA IMPERIJA

Sedaj, ko se v Moskvi prerajajo glede bodočnosti Nemčije, in ko je Truman tako določno poudaril, da so mejne sfere Zedinjenih držav pomaknjene prav v notranjost Srednjega vzhoda, v Grčijo, Turčijo, Saudi Arabijo itd., je zanimanje za zahtevo ameriške vlade po bivših japonskih otokih na Pacifiku nekoliko ponehalo.

Poročevalec agencije ONA, Owen Lattimore, razlaga, da ko je naša vlada prvič omenila, da zahteva te bivše japonske otoke na Pacifiku zase, se je zdelo, da ji bodo nasprotovali Sov. unija, Anglija, Avstralijska, Nova Zelandija in tudi Kitajska.

Toda Moskva je rekla, da nima nič proti. To presenetljivo izjavo si je začela javnost razlagati tako, kot da ima USSR pri tem svoje posebne motive.

Nato Lattimore razlaga, da se še vedno nismo naučili tega, da je popolnoma odveč razmišljati o motivih, kajti uganjanje o motivih je navadno popolnoma brezplodno pri vseh problemih visoke politike. Edino pravilni postopek je ta, da ostanesh strogo pri stvarnosti in raziskujesh dejanski položaj, struje in

lično bolna že pred vojno, njeno stanje se je poslabšalo, kajpada — še bolj med vojno, in sedaj plačuje za zdravljenje.

Tej Angliji so prišle v Sredozemlju na pomoč sedaj s svojo novo politiko Zed. države.

Naša mornarica je v Sredozemskem morju že dolgo. A nima se določenih baz. Odslej jih bo imela v Grčiji in v Turčiji. In priznana vzletališča ter kopno armado v teh dveh deželah. O enem Trumanov načrt določa, da bodo grško in turško armado vežbali naši častniki in da jo bomo mi oborožili. In pa da bomo njuno ekonomijo organizirali z našimi gospodarskimi veščaki. In njuno ljudstvo bomo prehranjevali z našimi živilci.

V Moskvi si to razlagajo za nenapovedano vojno proti USSR, za dolarsko diplomacijo, za "atomski pritisk" itd.

Truman je dejal, da sta tu le dve alternativni: ali naj pustimo Sovj. unijo, da se razmahuje, ali pa ji zgradimo pot. In naša vlada se je odločila riskirati slednje.

Kakšne bodo posledice, je določno težko uganiti, a ve se, da dobro ne bodo.

Angleška armada je že v Grčiji. Nekaj jo je tudi v Turčiji. Namen naše vlade je oborožiti ter vežbati okrog milijon mož turške armade, da bo v slučaju vojne zmožna ustaviti "ruski val", dokler "naša armada ne pride tja".

Vse se torej vrši s stališča, da je spopad med tema dvema silama neizogiben.

Propaganda je vroča z obeh strani. Obe trdita, da sta za demokracijo. Toda ameriški liberalci — taki, ki se jim ne more očitati, da so komunisti, menijo, da ker je naša dežela šla tako odločno v boj za status quo, za bankrotirane kralje, za reakcijske režime ter za stari red — je sedaj samo še Rusija, kamor bo zrlo tisto ljudstvo, ki zahteva izhod iz sedanjih razmer.

Zed. države so imele priložnost za sijajno zgodovinsko poslanstvo, ki se ga je v prvi vojni zavedal posebno predsednik Wilson in v drugi pa F. D. Roosevelt. Toda naš sistem je jačji kot pa sta bila onadva. In sedanji predsednik Truman je potegnili ameriške meje v Sredozemlje, dobro vedoč, da se ne gre za demokracijo v Grčiji, ne v Saudi Arabiji, ne v Egiptu, niti ne v Turčiji, ampak za zajezitev "komunizma".

To je, kapitalizmu se gre za biti ali ne biti. In gre se Rusiji, ali bo morala znova pod "sanitarni kordon", ali pa bo smela svobodno dihati po vsem širnem svetu.

Svetovni mir je na tehničnem in nič se še ne ve, kdaj ta dva razredna sistema — prvič v zgodovini kot tak — trčita skupaj. In to bo vojna, silnejša od katerekoli prejšnjih. In pogubna za vse človeštvo. Ampak kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarajo s slepoto in tako se ta tragedija bodočnosti narodov tudi razvija.

ljevid. Važnost ameriške postojanke na omenjenih mandatarskih otokih postane jasna šele ko jo primerjamo z ostalim svetom. Pomisliti je treba, da smo čuli skoro istočasno s predlogom o pacifiškem otočju — tem, da nameravamo prevzeti del odgovornosti Anglije v Grčiji — pri tem je osnovna misel ta, da bomo mi plačevali, Angleži pa bodo vzdrževali svoje vojaštvo v tej deželi.

Ali sta oba dogodka povezana med seboj? Brez vsakega dvoma! To nam razodeva, kako je ameriško carstvo širilo svoje meje od dneva poraza Japonske sem. Prvi človek, ki nas je opozoril na to, da moramo to narisanje svojega območja pravilno ocenjevati, je bil Walter Lippmann — kar je zelo umestno, ako pomislimo na njegov delež pri širjenju ameriškega vpliva v Sredozemlju. Lippmann misli, da Anglija izgublja svoje carstvo, ter da bo dobro, ako mi prevzamemo saj nekatere izmed postojank, katere Anglija opušča. Obenem pa nas opozarja na nevarnosti takega nasledstva in svari pred prevzemanjem sovraštva in opozicije, katero nam Anglija tudi prepušča v krajih, katerih ne more več nadvladati.

To je velika nevarnost, na katero bi morali pomisliti oni, ki svetujejo, da potrebuje Amerika opazovališča in oporišča proti Sovjetski uniji — na Dardanelah, v Aziji in na Pacifiku. Napetost med nami in Veliko Britanijo polagoma narašča. Politika v Grčiji ni bila nikdar priljubljena med volilci, ki so naglašali Churchilla. Ako bomo plačevali angleško okupacijsko armado, bomo skoro privedli do tega, da bodo angleški vojniki nekakšna ameriška kolonialna armada. To pa bo ogromno okrepilo opozicijo proti sedanji politiki delavske vlade.

Na Pacifiku pa bomo videli, da te postojanke niso bile naperjene proti Sovjetski uniji. Iz njih gledamo mnogo bolj na britanske, francoske in nizozemske kolonialne posesti.

Tudi Kina bo nekoč industrializirana in ne bo hotela ostati gospodarsko preveč odvisna od Amerike. Indoneziji in drugi narodi vzhodne Azije bodo postali neodvisni in do neke mere močni. Ali bodo smatrali, da jih ameriške postojanke na Pacifiku ščitijo ali ogrožajo? Kdo ve?

Ako vam je naročnina potekla, prosimo, obnovite jo čimprej.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

Norveška odklonila aplikacijo Sovjetske unije za utrditev Spitzberških otokov

Med Zed. državami in Kanado na eni strani in med Sovj. unijo na drugi je tekma za utrjevanje krajev ob severnem tečaju — namreč za graditev strateških točk v njih.

Zed. države in Kanada imata s svoje strani zvezo v ta namen že sklenjeno in gradnje se vrše. Naša vlada bo plačala stroške za izgraditev vremenskih postaj ob arktiku, in pa za vzletališča. Kanada pa je dala kraje ter dovoljenje za to delo. S tistih krajev je za bojna letala distanca v Rusijo jako blizu.

In ker se venomer govori, da moramo čimprej v "tretjo" svetovno vojno, da se komunizmu ustavi razmah, je naravno, da se tudi izčrpana Rusija briga za svojo varnost.

Zelo je bila v ameriškem tisku oglašana, ko je vprašala Norveško vlado za dovoljenje zgraditi bojne baze na otočju Spitzbergen.

V carski Rusiji je bilo to otočje pod njeno kontrolo. Zmagoviti zavezniki so se v Versailles zavedali njegove važnosti in zaključili, naj bo v bodoče pod kontrolo Norveške, ker se nahaja tik njenega severnega konca.

Sovjetska unija je pozneje dobila nekaj koncesij nazaj, toda pogojno, da na njemu ne sme zgraditi nikakršnih utrdb. Takrat je v to pristala, ker je bila vesela, da so zavezniki (Angleži, Francozi, Američani, Japonci, Poljaki in Čehi) nehali saj z intervencijo v njenih mejah.

Po minuli vojni pa je Moskva Norvežane vprašala, — kaj, ako se bi tiste določbe sedaj spregledalo, ker Sovjetska unija potrebuje baz, da ne bo zajeta z utrdbami njenih današnjih sosed in posebno s strani Zed. države še bolj kakor pa je bila po prvi svetovni vojni.

Norveška vlada je bila baje pri volji ugoditi, Norveški parlament je o tem razpravljaj na tajni seji. Nato je sklenil, da se aplikacija Moskve ne ugoditi.

Tolmačijo, da je to Norveška storila na pritisk anglo-saške diplomacije, kar je več kot verjetno. A Moskva od svoje namere seveda ne bo odnehala.

Kaj mislijo v Rusiji o tem? "Izvestja" v Moskvi, ki so poluradno glasilo, soj. vlade, pišejo med drugim:

"Sovjetsko-norveška pogajanja o spitzberških otokih so dala britanskemu in ameriškem reakcionarnemu tisku povoda, da je začel ostro in hinavsko govoriti.

Reakcionarni tisk se je že poslužil vseh sredstev, ki se jih običajno poslužuje ob takih prilikah. Svedski list "Tagens Nygheter" se skuša dobrokati svojim anglo-ameriškim pokroviteljem in histerično vpije ter zatrjuje, da soj. vlade na severnem oceanu predstavljajo "naperjen samokres" na srce Združenih držav. Začetniki te burne gonje pa so pozabili zelo važno okolnost.

Dosedaj je bilo spitzberško otočje formalno odvisno od pogodbe, ki se je sklenila v Parizu 9. februarja 1920. Velika Britanija, Združene države in Francija, katerih vlade so takrat zavzemale znano stališče proti Sovjetski zvezi, so imele glavno vlogo pri sklenitvi te pogodbe. Takrat se jim je zdelo potrebno, ne ozirati se na interese mlade soj. republike, čeprav je s teritorialnega in gospodarskega vidika imela Sovjetska zveza neoporečne interese na Spitzbergu.

Razen tega so države podpisnice imele za potrebno vključiti v pogodbo o spitzberških otokih tudi Medvedji otok, ki je bil sovjetski. Deveti člen pogodbe iz leta 1920 zabranjuje Norveški graditi vojaške utrdbe na otokih in se sklicuje na pravice in dolžnosti članov Društva narodov, ki takrat ni obstajalo. Druga svetovna vojna je pokazala, da je ta položaj povzročil občutno škodo pri obrambi severne obale soj. republike ozemlja. Končno je znano, da so med državami, katere so podpisale pogodbo, tudi države, katere so se borile proti zavezniškim narodom in med katerimi sta tudi Italija in Japonska.

Ker je to vse jasno, je ta pogodba postala nekoristna, ker ne ustreza več sedanjemu mednarodnemu položaju in ne more zaradi tega več ostati v veljavi. V

27 letih, ki so potekla po podpisu pariške pogodbe, so se mnoge stvari na svetu spremenile in metode iz leta 1920. je bilo treba že zdajnjaj opustiti.

Sovjetska zveza je, ne da bi kršila zakonite interese Norveške, začela v letih 1944 do 1945 pogajanja z norveško vlado o potrebi revizije pogodbe, ki se nanaša na spitzberško otočje. Namen je bil tudi vprašati za mnenje zavezniške države o pogodbi iz leta 1920. Sovj. zveza zagovarja načelo mednarodnega sodelovanja in spoštuje sprejete obveze ter nima nobenega namena voditi enostransko politiko, katere zagovorniki so izredno aktivni v ameriškem kongresu. Značaj te gonje, ki so jo sprožili glede Spitzbergov, nikakor ni mogel neopaženo miniti.

Svedski list "Svenska Dagbladet" izraža svoje globoko presenečenje nad hrupom, ki ga je izzvalo to vprašanje v londonskem "Timesu", medtem ko se predhodna pogajanja vodijo že dve leti.

List zaključuje, da so imeli prizadeti londonski krogi za potrebno, opozoriti svetovno javnost na to vprašanje. Ti krogi pa se motijo, če mislijo, da bodo s to propagando odvrnili pozornost svetovne javnosti od tistih, ki skušajo zkriti razne sumljive mahinacije, katere so načeli glede vprašanja Spitzbergov.

AGITATORJI NA DELU

Poročilo za 4 tedne od 7. februarja do 7. marca 1947.

Anton Zornik, Herminie, Pa.	32
Martin Jundich, Waukegan, Ill.	23
(2 novi)	
Louis Barborich, Milwaukee, Wis. (4 nove)	18
John Krebel, Cleveland, O.	15
Angela Zaitz, Chicago, Ill. (8 novih)	12
Anton Shular, Arma, Kans.	12
Donald Lotrich, Chicago, Ill. (5 novih)	7
Frank Remitz, Rock Springs, Wyo.	6
Mary Stroj, Indianapolis, Ind.	6
Joseph Korsic, Detroit, Mich.	6
John Kosin, Girard, Ohio (2 novi)	4
K. Erznovnik, Red Lodge, Mont.	4
Anton Jankovich, Cleveland, O.	4
Frank Podboršek, Cleveland, O. (2 novi)	2
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	2
John Marolt, W. Mineral, Kans.	2
Louis Malenšek, Pueblo, Colo.	2
John Spillar, St. Louis, Mo. (2 novi)	2
Jennie Padar, Brooklyn, N. Y.	2
Jim Dekleva, Gowanda, N. Y.	2
Max Martz, Buhl, Minn.	2
Frank Klun, Chisholm, Minn.	2
John Vitez, Barton, Ohio	2
Frank Bizjak, Chicago, Ill.	2
Matt Videgar, Chicago, Ill.	2
Skupaj 173 naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 194 naročnin.	

Kadar se spomnite svojcev v starem kraju, pošljite jim lanski in pa letošnji Ameriški družinski kolekar! Stane letošnji \$1.65, lanski \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Kupujte Victory bondel

Tole mi ne gre v glavo?

Cemu naj bi Zed. države financirale vlado ter oboroževale armade, ki jih ljudstvo njihovih dežel ne mra, to mi nikakor ne gre v glavo! Mar smo na obljubljene štiri svobodščine že čisto pozabili?

PRIPOVEDNI DEL

WANDA WASILEWSKA:

Iz ljubezni

Ta roman smo lani v eni številki že pričeli, a ker nismo dobili pravočasno dodatnega gradiva, smo morali — naravno — z njim prenehati že po prvi številki.

Pozneje se nam je posrečilo dobiti še ostali del. Wanda Wasilewska je pisateljica poljske narodnosti, ki je med vojno živela v Moskvi. Bila je ena glavnih pobornic za preoblikovanje poljskega naroda. Ob enem je bila tudi v vodstvu poljskega osvobodilnega gibanja, namreč takega, ki ne bi tiščalo nazaj v stari red temveč v bodočnost — v tako, ki naj bo ljudstvu v korist.

Marija je slekla svojo belo bolničarsko haljo. Odprla je pi-pi in pritekla je tenek curek vode. Njeno štirindvajseturno dežurstvo se je bližalo koncu. Zunaj je bilo še temno, vendar je že bilo videti obrise drevja na komaj vidno bledečem nebesnem svodu. Marija je s prijaznim pogledom pozdravila novi dan. Pomislila je, da bi bilo prijetno iti peš domov, če bi ne bilo dežja. Ali pa bi kljub temu šla, da bi čutila na obrazu hla-

Marija si je brž obrisala roke in spet oblekla haljo. Nestrpno je pretrgala pentlje, ki so se zamotale.

"Oprostite, prosim, gotovo si zelo trudna, ampak..."

"Ne govori neumnosti, Raja, pojdiva!"

Dolg hodnik, pokrit s temno-rdečo preprogo. Priprta vrata bolniških sob. Duh po zdravilih. Nekoga so nesli na nosilnici. Nekdo je hitro tekkel v operacijsko dvorano.

"Jaz ne opravi nič pri njem," je skušala pojasniti Raja in brezmočno razprla roke. Marija je ni poslušala. Odprla je vrata v majhno sobico in jih spet naglo zaprla za seboj. Dve bolničarki sta se sklanjale nad posteljo in držali ranjenca ter mu v presledkih nekaj dopovedovali. Ranjenec se jima je tgal iz rok — bela mumija, ovita s povoji.

"Nočem, nočem, slišita nočem! Ne potrebujem vaju, nikogar ne potrebujem! Pojdita ven, mrhli!"

Marija je prav po tistem prišla do njega in mu položila roko na obezvano glavo. Izpod debelih belih plasti obvez jo je mračno pogledalo temno oko.

"Kaj pa je?" je vzklikel ranjenec, a opazila je, da jo je spoznal, takoj je utihnil in se nehal premetavati.

"Kaj pa počneš? Ali te ni sram? Kaj pa misliš?"

Pokimala je bolničarkama, da naj odideta. Razumeli sta in brez šuma izginila za vrati.

"Stokrat sem že povedal... saj sem povedal, ali ne?"

Glas se mu je zvišal, zvenel, v njem so se zaslišali grozeči toni, pripravljeni preiti v histerično vpitje.

"Kaj pa si tako pametnega povedal?"

"Ne maram, ne maram vaših obvez, vaših injekcij, vaših operacij, zdravnikov, bolnišnic! Ne maram! Kakšno pravico imate, kdo vam je dovolil? Jaz ne maram!"

Sedla je na stol poleg postelje, ne da bi vzela roko z njegove omotane glave.

"Kaj bi pa rad, ti trma?"

"Ničesar ne maram, ničesar, slišite! Umreti hočem, pravico imam do tega. Zakaj se norčujete iz mene?"

"To je zelo preprosto — umreti!" je tiho rekla. "Seveda, živeti je težje. Ampak ti moraš živeti in živel boš."

"Če pa nočem. Čemu sedite?"

tu, sestra, izgublja čas, mi postavljate straže, ali je tu ječa ali kaj? Vprašam vas — ječa?"

Previdno in nežno je potegnila z roko po belih povojih in se mu mehko nasmehnila. Izpod obvez jo je pozorno gledalo plamtče edino oko.

"Včeraj si strgal obveze. Rad bi se poskušal. Ni ti mar, da se mi razburjamo zaradi tebe, da bi ti radi pomagali. Uporen, razvajan otrok si, zato pa te je treba stražiti."

"Ah, kakšna..."

Umiril se je za hip in utihnil. Marija je čakala.

"Ali mi boste povedali resnico, samo resnico, čisto resnico?" je nenadoma vprašal.

"Poizkusila bom."

Premišljeval je, zbiral misli, poizkušal sestaviti vprašanje.

"Ne boste mi povedali resnice, sestra. Toda pomislite! Če bi se z vami zgodilo takole... Ležite v bolnišnici, slepi..."

"Ti nisi slep," je rekla strogo.

"No, na eno oko vseeno..."

Torej brez očesa, brez roke, brez noge. Ali bi vi hoteli tako živeti, kaj? Bi hoteli?"

Zlobno, uporno se je nasmihal in temno oko se je blestelo v vročinem ognju.

"Samo resnico, čisto resnico! Če sploh morete brez prevare..."

"Povedala ti bom resnico," je mirno odgovorila Marija. "Lezi kot je treba. Daj, da ti popravim blazino, tako. Sedaj poslušaj..."

Prijela je njegovo vročino roko. Ležal je mirno in čakal.

"Poglej, ne morem ti povedati, kako bi bilo z menoj. Kaj bi čutila in kaj bi rada. Mogoče bi tudi jaz hotela umreti."

"No, vidite!"

"Počakaj!"

Strašna utrujenost je v hipu izginila. Začutila je v sebi polno sil, kakor da bi se dežurstvo šele začelo. Pripravljal je topel val misli o Gregorju.

"Poglej, moža imam. Mož je na fronti. Morda leži ta trenutek ranjen kakor ti. Po pravici ti povem: če ni mogoče, da bi se vrnil brez poškodbe — naj se vrne brez rok, brez nog, samo da bi se vrnil. Moje roke bodo njegove roke, z mojimi očmi bo gledal v svet, samo da bi prišel, samo da bi bil pri meni..."

Ne, sedaj ni več govorila z ranjencem. Prosila je usodo, zgodovino, neprizanesljivo svet, da bi se Gregor vrnil. Ah, še enkrat slišati njegov glas, videti njegov nasmeh, dotakniti se njegovih rok, mu streči, biti poleg njega... Zopet občutiti visoki val sreče, v katerem tone srce, tisto globoko zaupanje, sinji mir, ki objema dušo. Zopet pomisliti na to, da je največja sreča človek, ki je za vedno tvoj in da se ni izgubil na daljnih poteh vojne, da je prišel, da sta spet skupaj. Kakšen pomen bi to imelo... Ne, ne, ona bi mu pojasnila, znala bi ga prepričati, pomagati mu tako, kot ji je on stokrat pomagal...

"Ali je to res?" je resno vprašal ranjenec in pogled njegovega mračnega očesa se je vpil v njen sijoči obraz.

"Da, resnica je," je svečano pritrdila, kot da bi prisegla. "To je čista resnica."

Gledal je v strop.

"Veste, sestra, dekle imam..."

Seveda. Sedaj je razumela, da je povedala prav to, kar je bilo treba. Odgovorila mu je na vprašanje, ki ga je najbolj mučilo.

Ranjenc je dvignil roko in brez moči zakrillil z njo.

"Kaj bi rad?"

"Pod blazino, pod blazino..."

Izegnala je roko, zaselel je papir. Ovitke, zlepljen iz strani šolskega zvezka, razmazane modre črke naslova.

"Vzemite pismo ven, sestra!"

Majhen, zamazan kos papirja.

"Berite, sestra, na glas!"

Zravnila je pismo na kolena. Črnilni svinčnik je bil razmazan.

"Dragi moj Vasja! Pozdravljam te iz vsega srca, in mama in sestra Frosja in teta in vsi sosedje. Želo sem vesela, ker že vem, kje si, in vem tvoje naslove. Zakaj ne pišeš, kar si ranjen? To bi ti rada napisala, da naj bo kakor koli, omožila se bom s teboj, piši mi, kam si ranjen in čeprav bi postal invalid, ne misli na to, ker je vseeno, jaz sem še vedno taka kot sem bila, zato

ti pišem, da bi ne premišljeval, ampak piši. Pri nas doma je vse po starem, tvoji stari so tudi živi in zdravi in samo tebe vsi čakamo, zato piši, ali pojdeš še na fronto ali že domov. Če pa je treba, bom jaz prišla po tebe, ker tvojim staršem je težko, jaz pa bom prišla. Še enkrat te pozdravljam in pričakujem pismo, na svidene. Tvoja Olja."

Marija je skrbno zganila obrabljeno pisemce. V široko odprtem, v strop uperjenem ranjenčevem očesu se je vlažno zablestelo.

(Dalje prihodnjič.)

JUGOSLOVANSKI POSLANIK NAS OBIŠČE

Milwaukee, Wis. — Tukajšnji Jugoslavlani prirede v nedeljo 23. marca banket, na katerem bo častni gost jugoslovanski ambasador Sava Kosanović. Vršil se bo v dvorani K. of P., 1925 W. National Ave.

Dvorana bo odprta že ob 3. pop., večerja pa bo servirana ob 5:30 pop. Cena je samo \$1.50 za osebo. Tikete lahko dobite pri članjih pripravljalnega odbora in pri tistih članjih raznih društev, ki so se zavzeli za razprodajo. In dobite jih lahko tudi v dvorani na dan priredbe.

Program bo pester. Nastopila bosta pevka zbora "Naprej" in "Sloboda" in med večerjo pa bodo igrale članice kluba Hrvatske Hecere.

Ob tej priliki bo poročano, kako je v Jugoslaviji sedaj. In pa o razliki med sedanjo ter prejšnjo Jugoslavijo. Banketa se udeležijo tudi župani mest Milwaukee, West Allis ter Cudahy.

Torej ne zamudite te redke prilike! Privedite s sabo tudi svoje prijatelje.

Vabi vas vse pripravljalni odbor.

OZNANILO O SEJAH SANSOVE PODRUŽNICE

Milwaukee, Wis. — Seje podružnice št. 56 SANSa se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu v Rebrniškovi dvorani, 6th St. in W. Bruce St.

Prihodnja seja bo 23. marca. Začne se pol ure prej kot običajno, namreč ob 1:30 pop. Kot dobri, zavedni Slovenci, podpirajte SANS, in ne zamudite seje te podružnice, ki so zelo važne.

Odbor za leto 1947 je: Frank Puncer, predsednik; Ant. Demšar, podpredsednik; tajnica in blagajnica Mary Musich, 1917 S. 72nd St., West Allis, Wis., telefon GR 4004; zapisnikar Chas. Kramer.

Nadzorniki, John Jenko, John Perme in Frank Primozich.

Ne zamudite kartne zabave, ki se vrši v nedeljo 27. aprila v Rebrniškovi dvorani.

Mary Musich, tajnica.

VODJA UPORA V INDOKINI. Chi-Mina, ki so ga uporniki proglasili za predsednika svoje republike, priznava Franciji veliko nepriljubljenosti in tudi škodo. Francoska vlada je obljubila Indokini mnogo kamešaj ter avtonomijo, a ljudstvo hoče popolno neodvisnost. Toda Francija je poslala tja nadaljna ojačenja in Indokina bo za enkrat v tem boju izgubila.

Čemu se cerkev toliko trudi pomagati nazadnjstvu, čeprav ve, da se ji vsled tega majoje tla pod nogami, to mi nikakor ne gre v glavo!

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
8:30 to 1:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8446
If no answer — Call
Austin 5700

ZA DRUŽINO, KI JE POGNANA IZ STANOVANJA, dandanes to ni šala. Kajti kje dobiti drugo stanovanje, posebno pozimi? Gornja slika je iz New Yorka. Ko so družini pohištvo pod policijsko protekcijo siloma znesli na ulični pločnik, so se začeli zbirati sosedje in protestirati proti policiji. Policijski radio je moral poslati ojačanje, predno so dodatni policaji s svojimi količki mogli razgnati množico.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbira ANNE BENIGER

Ameriški družinski koledar je še vedno glavna briga v našem uradu. Daje nam veliko dela, ki pa smo ga veseli. In ugodno je nam, ko nam razpečevalci in čitatelji iz vseh krajev dežele poročajo, da se jim vsebina knjige dopade in da razprodajanje ni tako težavno kot so se vsled zamude bali, da bo.

Dočim vsi priznavajo, da so bili za zamudo koledarja tehnični vzroki — zaradi okoliščin, ki smo jih že mnogokrat pojasnili, vseeno vsakdo izraža željo, naj prihodnji letnik izide ne pozneje kot v decembru. In to se bo zgodilo — definitivno!

Posebno po godu je nam pismo, ki ga je poslal Frank Podboy (Park Hill, Pa.). V njemu pravi med drugim: "Priloženo pošiljam vsoto za koledarje. Malo pozni so letos, ali meni se vsebina jako dopade. Pri razprodajanju nisem imel nikake sijnosti. Čestitam Vam in Zaitzu za lepo delo."

Louis Barborich (Milwaukee), ki je naročil dve sto izvodov koledarja je dobil vanj šestindvajset oglasov, je plačal vse in tudi priložil vsoto za naročnine na list ter znesek v tiskovni sklad. V slednjega so prispevali J. Tamše \$2, C. Kramer \$1 in L. Barborich \$5. Piše, da ga je zgrabila "flu" in je moral vsled tega z agitacijo prenehati, a čim se boleznj otrese, bo z razprodajanjem koledarja nadaljeval.

Anton Jankovich (Cleveland) je poslal za koledar in za oglašje v njemu, ki jih je nabral, že precejšnjo vsoto. Enako za naročnine na list ter v tiskovni sklad, \$5 od Josipa Maslo, \$2 je prispeval Lawrence Zalaznik in \$1 Frank Ipavec.

John Krebel (Cleveland) poroča, da grede izvoli Am. druž. koledarja dobro izpod rok. Ob enem je poslal vsoto za naročnine na list ter znesek v tiskovni sklad, v katerega so prispevali Rose Jurman \$10; Mrs. M. Estenik \$2; John Useničnik \$2, in po \$1 Louis Lemut, Frances Selan in Louis Lovko.

Anton Zornik v zapadni Penni vrši svoje delo izborniko kot običajno vsako leto. Am. druž. koledarja je naročil nadaljne izvide. Ob enem je poslal vsoto za nabrane naročnine ter doneske v tiskovni sklad. Našim prijateljem v naselbinah zap. Pennsylvanije priporočamo, da mu grede pri tem delu na roko.

Martin Judnich (Waukegan, Ill.) je razprodal vse naročene izvide Koledarja, nabral naročnin na list in v obeh nalogah

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Poslušajte

vsako nedeljo prve in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja

WGES, 1360 kilocycles.

Vodi jo George Marchan.

Reklama ameriškega značaja v Sovj. uniji neznana stvar

V Zed. državah in v kapitalističnih deželah sploh se troši milijone za oglašanje. V državah s takozvanim načrtnim gospodarstvom pa ni te potrebe.

V Sovj. uniji je stari način oglašanja v trgovini povsem odpadel. Zato se obiskovalci iz Chicaga, iz New Yorka ali iz katerega koli velikega ameriškega mesta kar čudno zdi, ko pride v Moskvo, pa ne vidi električnih napisov, ki bi oglašali to ali ono milo, obleke ali kar že, kot jih je vse polno v ameriških mestih. Tržaški "Ljudski tednik" piše:

V deželah, kjer Kapitalizem svobodno gospodari, si ne moremo misliti trgovine brez reklame. Plakati, slike in napisi po zidovih, velike svetlobne reklame po glavnih ulicah skušajo pritegniti s kričejo vsiljivostjo mimo hitečega državljana. Blago prav gotovo ni tako sijajno in edinstveno, kakor trde te reklame. Stanejo pa te reklame lepe denarje, ki jih plača nič hudega sluteči kupec, ker je blago zato toliko dražje.

Vse drugače je v Sovjetski zvezi. Francoski častnik Effel piše iz Moskve v listu "France soir", da v Sovjetski zvezi ni prav za pravi nobenih pravih reklam. Vse tovarne so državna last in nimajo vzroka, da bi si konkurirale. V celi Moskvi je videl Effel le dve reklami: ena je predstavljala sladkosnednega medveda, ki svetuje Moskovčanom, naj si privoščijo sladolede; na drugi je bančni uradnik vabil ljudi, naj vlagajo denar v njegovi hranilnici.

Tudi tedniki in mesečniki ne priobčujejo celih strani reklam kakor v kapitalističnih deželah. Le redko najdemo v kaki reviji na predzadnji strani preprosto fotomontažo, ki raznaja, da so začeli izdelovati novo tkanino ali kaj drugega. Sovjetom se zde reklame v zapadnih časopisih brezsmiselne ali pa vsaj pretiran luksuz.

Izložbe, ki jih ni mnogo, se prav nič ne trudijo, da bi tekmovale med seboj glede privlačnosti. Najznačilnejše so izložbe velikih trgovin z jestvinami, imenovane "Gastronom". Te so polne šunk, butilk, kruhkov, škatelej kavijarja, ogromnih kolačev, rib... Če pa pogledamo od blizu, vidimo, da je vse izvrstno napravljeno, iz kartona in rahlo pokrito s prahom.

To pa ni nobena prevara. Vstopimo v trgovino. V notranjosti je vse čedno in popolnoma čisto. Prodajalke v belih bluzah vam lahko postrežejo v resnici z vsem, kar ste videli v izložbi iz kartuna. Petdeset vrst kruha: bel, polbel, črn, stručke, hlebčke, francoski kruh, leningrajski kruh... Petdeset vrst kolačev: mandeljeve, češnjeve, smetanove, vse izvrstni izdelki moskovske slaščičarske šole. Sto različnih vrst cigar, cigaret ali "papiros". Sto različnih vrst vin, od katerih žlahtna krimska vina porto prekašajo celo mnoga znana francoska vina. Pozabiti ne smemo tudi sloveče "vodke".

Glede udobja in elegance je Moskva mogoče še na stopnji kolektivnega luksusa. Država in občina sta doslej mogli povečati le prijetnost in udobje najbolj obiskanih javnih prostorov: podzemeljske železnice, parkov, velikih trgovin.

To pa še ne pomeni, da se Sovjetska zveza ne bi zanimala za privatno ali polprivatno udobje. Toda vsaka stvar ob svojem času! Mnogi znaki kažejo že na to, kakšen bo sijaj in čar Moskve v petih do desetih letih.

Kadar se spomnite svojcev v starem kraju, pošljite jim laniški in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji \$1.65, laniški \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Pamet v potovanjih
Ako želite dobiti sem svojo družino ali sorodnike, ali pa potovati kamorkoli po svetu, obrnite se na
INTERNATIONAL TRAVEL Service Inc.
Palmer House
119 S. State St., Chicago 3, Ill.
DEArborn 4264

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Naročnina za Družneno drlavo (izvenšči Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 na četrto leto; za Chicago in Ciero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE CHICAGO 23, ILLINOIS

Romani, povesti, črtice in

KNJIGARNA "PROLETARCA"

Poučne in znanstvene knjige

2301 South Lawndale Avenue, Chicago, 23, Illinois

Pesmi, poezije, igre

Angleške knjige socialne in znanstvene vsebine

Romani, povesti, črtice in opisi

Ameriške povesti, zbirka črtic slovenskih pisateljev v Ameriki	63
Babilonska žena, (Joe Hocking), zanimiv roman v dveh delih, 629 str., broš. \$1.75, vez.	2.35
Beg iz teme, (ruski pisatelj), broš. 50c, vezana	1.00
Besti, (F. D. Dostojevski), roman v dveh delih, 758 strani, broš. \$2.00, vez.	2.60
Belgrajski bisler, povest iz davnih dni, broš.	15
Boy, (L. Coloma), roman, broš.	25
Božična pesem v prozi, (Charles Dickens), broš.	25
Bele noči—Mali junak, (F. M. Dostojevski), povesti, broš.	45
Bilke, (Marija Kmet), povesti in črtice, broš.	35
Blagajna velikega vojvode, (Frank Heller), roman, broš.	1.00
Cvetke, (H. Majar), šopek pravljic za stare in mlade, broš.	20
Črni demanti, (Maurus Jokali), broš. \$1.25, vez.	1.75
Črni panter, (Milan Puget), povesti in črtice, broš.	50
Daj nam danes naš vsakdanji kruh, (A. Cerkvenik), povest, broš.	40
Dalmatinske povesti, (Igo Kaš), broš.	45
Dedek je pravil, (Julij Slapšak), pravljice in pripovedke, broš.	65
Domace živali, (Danir Feigel), vez.	40
Drobiži, (Fr. Milčinski), povestice, broš.	75
Dva svetova, (Ivan Molek), povest slovenskega priseljence, broš.	50
Don Corca, (G. Keller), roman, broš.	25
Dvornice, (Karl Ewald), naravoslovne pravljice s slikami, vez.	75
Filozofska zgodba, (Alojz Jirasek), vez.	35
Francija in francosko ljudstvo, (C. Petelin), splošen zanimiv oris Francije in njenega ljudstva, broš.	50
Frank Baron Frank, vodja hrvatskih pandur, (G. Pandurič), broš.	35
Gospod Fridolin Zelna in njegova družina, (Fr. Milčinski), vez.	35
Hisa brez oken, (Tone Seliskar), socialna povest, broš.	50
Heptameron, (Marg. Valois), povesti, broš.	35
Hlapec Jernej in njegova pravica, (Ivan Cankar), broš.	75
Humoreske, groteske in satire (VI. Azov in Teffi), broš.	50
Jeromkin krog, (A. Koževnikov), povest za mladino s slikami, iz rusčine prev. I. Vuk, broš.	35
Jug (P. Chocholoušek), zgodovinski roman iz Balkana, 614 strani, vez.	1.25
Juan Misericordia, (P. L. Coloma), povest, broš.	75
Jurkica Agičeva, (Ks. Sandor Gjaliski), zanimiva povest, 368 strani, broš. 65c, vez.	1.00
Konfesijske literate, (J. M. Machar), zbirka spisov, broš. 50c, vez.	35
Kazaki (L. N. Tolstoj), kavkaška povest, broš.	50
Kraljev vitez, (M. Zevaco), zgodovinski roman, 374 strani, broš. \$1.00, vez.	1.50
Kreutzerjeva sonata, (L. N. Tolstoj), roman, broš.	40
Kryna osveta, iz spisov črkeškega častnika, broš.	35
Ljudske povesti, (Franc Jakšič), broš.	50
Marjetica (Anton Koder), idila, broš.	75
Marseljska, (Herman Wendel), zgodovina mednarodne delavske himne, broš.	65
Malo življenje, (Dr. Fr. Detela), povest, broš. 65c, vez.	1.10
Med potniki in mornarji, (Btutko Krefc), zanimivi potopisni fragmenti, broš.	75
Moje življenje, (Ivan Cankar), broš. 65c, vez.	1.00
Mož s brastovine in druge novele, (Jack London), broš.	35
Naša vas, (Anton Novčan), broš. \$1.00, vez.	1.50
Novela in črtice, (Milan Puget), broš.	15
Orazi, (A. Cerkvenik), povest iz delavskega življenja, broš.	65
Oglednica, ali hudočija in nedolnost, (Fr. Zakrajšek), povest, broš.	35
Parizki zlatar, (Silvester K.), povest, broš.	15
Paberk in Roža, (Ivan Albrecht), venček mišnih povesti, (broš.)	25
Pingvinski otok, (Anatole France), broš. \$1.00, vez.	1.50
Plat zvonca, (Leonid Andrejev), novele, vez.	35
Pravljice in pripovedke, (S. Kofotnik), broš.	25

SLOVENSKI PISATELJI.

Ivan Cankar, Zbrani spisi:

I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pismi 1892-1899; Vrhovci, broš. \$1.50, vez.	2.00
---	------

II. zvezek: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, broš. \$1.50, vez.

2.00

III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor. Črtice ter Kritični in polemični spisi, broš. \$1.50, vez.

2.00

IV. zvezek: Knjiga za lahkomišelnice ljudi in Tudi, vezana

2.00

IX. zvezek: V mesečini, Martin Kačur, Nina, iz Ottakrunga v Oberhollabrunn, Opombe, 350 str., broš. \$1.50, vez.

2.00

XIII. zvezek: Za križem, Sosed Luka, Kurent, Opombe, 359 str., broš. \$1.50, vez.

2.00

XIV. zvezek: Pismi, Njaba, Črtice, Novela, Hlapci, Opombe, 313 strani, broš. \$1.50, vez.

2.00

XV. zvezek: Troje povesti, Črtice, Opombe, 327 str., broš. \$1.50, vez.

2.00

Maselj Fran-Podlinski—Zbrani spisi:

I. zvezek: Slike in črtice, Gorski potoki in Tovarši Damijan, br. \$1.25, vez.

1.75

Tavcar Ivan: Zbrani spisi:

II. zvezek: Iz vendar! Soror Pia, V Karlovcu, Čez osem let, Tat, Gospod Ciril, Mrtva sra, 480 str., broš. \$1.50, vez.

2.00

IV. zvezek: Grajski pisar, 4000, V. Zali, Izgubljeni bog, Pomlad, 512 strani, broš. \$1.50, vez.

2.00

V. zvezek: Izza kongresa, zgodovinski roman, broš. \$1.50, vez.

2.00

Trdina Janez: Zbrani spisi, (Uredil Dr. Ivan Prijatelj),

Bajke in povesti o Gorjancih,

III. knjiga, broš. 75c, vez.

1.25

IV. knjiga, broš. 75c, vez.

1.25

V. knjiga, broš. 60c, vez.

1.10

VI. knjiga, broš. 85c, vez.

1.35

VII. knjiga, broš. 85c, vez.

1.35

VIII. knjiga, broš. 75c, vez.

1.25

IX. knjiga, broš. 75c, vez.

1.25

X. knjiga, izprehod v Bejo Krajino, broš. \$2.00, vez.

2.50

Jurčič Josip: Zbrani spisi, vezani:

II. zvezek: Spomini starega Slovenca, Tihotapec, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrbani Smukova ženitev in Grad Rojinec, vez.

1.50

Janko Kervnik, zbrani spisi, vez. (Uredila dr. Ivan Prijatelj in dr. Vlad. Levec)

I. zv., Agitator, broš.

65

VI. zv. I. in II. del: Gospod Janez, Kmetijske slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo, broš. \$1.50, vez.

2.00

V. zv. I. in II. del: Berite novice, šalogra v enem dejanju, Kritike in Komentar, broš. \$1.35, vez.

1.85

VI. zv. I. del: Leto mladosti in učenja, broš. 75c, vez.

1.25

II. in III. del: Novelist in politik, broš. \$2.00, vez.

2.75

Spisi Andrejkevega Jožeta:

I., III., IV., VI., VII. in VIII. zvezek po

30

Frank Erjavec: Izbrani spisi za mladino, 486 strani, vez.

2.50

PESMI IN POEZIJE.

Atila v Emoni, romanca, (Ant. Askerc), broš.

50

Hamorjeva hlača, (Fr. Omerca), broš. I.

50

Moderna francoska lirika, (Ante Debeljak), vez.

50

Pesništvo, peti zbornik, (Anton Askerc), fina vezba

1.50

Preproste pesmi, (Mile Klopčič), vez.

50

Pisni, (Srečo Kosovel), broš.

50

Pohorski pot, (Janko Glaser), broš.

35

Primož Trubar, (Ant. Askerc), zgodovinska epska pesnitev, vez.

50

Pisnice iz prirode, (VI. Kapus), broš.

35

Sence in senca, (Ante Debeljak), broš.

50

Slika, (Ivan Albrecht), broš.

35

Slovene pesmi, (P. Bezruč), vez.

35

Ste let slovenske lirike, od Vodnika do moderne, (Cv. Golar), broš. 65c, vez.

1.25

Strup iz Judoja, (J. S. Machar), broš. 75c, vez.

1.15

V naravo Vidovca, (Gton Zupančič), pesnitve, broš.

35

Trbovlje, proletarske pesmi, (Tone Seliskar), broš. 35c, vez.

50

Igre.

Anafas, (Leonid Andrejev), drama v štirih dejanjih, broš.

35

Beneški trgovci, (Wm. Shakespeare), vezana

50

Carljeva ženitev—Trije ženi, (F. S. Tauchner), dve šalogri, enodejanke, broš.

25

Divji lovec, (F. S. Finžgar), narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih, broš.

50

Golgota, (M. Krlež), drama v treh dejanjih

40

Gospa z morja, (Henrik Ibsen) igra v petih dejanjih, broš.

45

Hrčbenica, (Ivan Molek), drama v treh dejanjih s prologom in epilogom

25

Julij Cezar, (W. Shakespeare) vezana

50

Kjer je ljubezen, tam Bog, po L. Tolstojevi povesti spisal F. Milčinski. Igra v 1. dejanju

25

Martin Krpan, (Fran Govekar), dramska pripovedka v petih dejanjih, broš.

60

Macheti, (Wm. Shakespeare), vez.

50

Othello, (Wm. Shakespeare), vezana

50

Očičenje, (Angelo Cerkvenik) tragedija v šestih scenah

50

Romantične duše, (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana

60

Sen Kresno noči, (Wm. Shakespeare), vezana

50

Umetnikova trilogija, Ivan Cankarju v spomin, (Alois Kraljčič), tri enodejanke, so celota zase, broš. 54c, vez.

60

Volkatin, (F. Milčinski), roparska pravljica s petjem v enem dejanju

35

Znanstvene razprave, politični in gospodarsko-socialni spisi, učne, zdravstvene in druge knjige ter brošure.

A B C socializma, kratak pregled socialističnih teorij (Iv. Molek), broš.

15

Ali je religija prenehala funkcionirati? Debatna

15

Ali spolna vzgoja res ni potrebna? (Franjo Zgeč), broš.

35

Anglo-slovensko berilo, (Dr. F. J. Kern), vez.

2.00

Citanka o higijeni, (Dr. Ivo Pirc) ilustrirana, vez.

2.00

Človek — od kod in kam, duhovno presnavljanje sveta, (Ivan Gol-Voj), vez.

1.75

Dravljanski priročnik, (Leo Zakrajšek), broš.

50

Doba razuma, (Thomas Paine), broš.

50

Govedarja, (R. Legvart), s slikami, broš.

75

Dojenček, njega negovanje in prehrana, (Dr. Bogdan Deré), broš.

35

Divji Preostaci, (J. H. Moore), preustavil T. Cvetkov (v hrvaščini), vez.

1.00

Elementi moderne izobrazbe, (I. Molek), broš. 40c, vez.

50

Hipnotizem, navodila za hipnotiziranje, broš.

50

Idejni predhodniki današnjega socializma in komunizma, (Abdutus), broš.

35

Ilustrirana lepa maska, navodila za šminkanje, vez.

75

Kaj naj storimo, da bomo odlični? (R. G. Ingersoll), broš.

25

Katoliška cerkev in socializem broš.

25

Kako je nastala današnja delavska in njegovo gibanje? (Dr. D. Lončar), broš.

35

Kapital, (Karl Marx), poljudna izdaja, vezana

1.75

Karl Marx, njegovo življenje in njegov nauk, (M. Beer)...

35

Kletarstvo, (Bohuslav Skalič), broš. \$1.50, vez.

2.00

Kulturni pomen socializma, (Dr. Max Adler), broš.

15

Kraška zgodovina Slovenec, Pivovarov in Šrbov, (Matija Pirc)

25

Križanska religija in Veliki svobodomislci? (R. G. Ingersoll in J. S. Black), broš.

50

Mazno delo in kapital, (Karl Marx), broš.

15

Med paradi in zadržanki, (Janus), broš.

75

Miseln razvoj evropskega človeštva, (Frank Dittina), 387 str., broš.

2.00

Moji zapiski z Dunaja, (Emil Stefačević), broš.

15

Nkolika pravopisa, (Veno Venomer), broš.

10

Naj svetovni namor, teorija in razvoj dialektičnega materializma, (Sigma), broš.

50

O zdravju in boleznih, (Dr. Ant. Breclj), broš.

1.50

O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem do ustanovitve jugoslovanske socialnodemokratske stranke (1848-1896), (A. Kristan), broš. 75c, vezana

1.00

Pomlad človeštva, (Dr. Zivko Topalović), poljudna razložitev razvoja človeka in človeške družbe, broš.

75

Pravo in revolucija, (Leonid Pitamic), broš.

25

Priče evolucije in Adami pred Adamom, (Ivan Molek), broš. 35c, vezana

50

Prva pomoč, (Dr. M. Rus), s 40 slikami, broš.

60

Psihične motnje na alkoholski podlagi, broš. 75c, vez.

1.25

Rasa in vera v arabski prelostiti, (VI. Corović), broš.

25

Razvoj socializma od utopije do znanosti, (Friderik Engels, prev. M. Zagar)

25

Reformacija in socialni boji slovenskih kmetov, (Abdutus), broš.

35

Rečni spisovnik, obrtnih, trgovskih, ljubavnih in snubnih pisem, (Viljem Počaj), broš.

50

Roparska trojica, (Claessens-Molek)

25

Socialni ideali in Kako si je človek ustvaril boga, (Molek-Keracher), broš.

30

Slovenski politični problemi, (Dr. Anton Dermota), zbirka črtic o narodnih in socialnih problemih Slovenije, broš.

65

Smernice novega življenja, (Dr. K. Ozvald), broš.

40

Vprašanje slovenske Koroške

MIRKO G. KUHEL, tajnik SANSa.

(Nadaljevanje.)

IV.

Vse je ostalo, kakor je bilo. Zgodilo se je nekaj nepričakovane. Danes se mora Koroška več nego leto in pol po koncu vojne in zlomu fašizma še zmerom boriti za svojo svobodo. Usoda koroških Slovencev je v tem pogledu prav tako tragična in pretresljiva, kakor je usoda primorskih Slovencev. Koroško ljudstvo doživlja pod angleško zasedbo stvari, ki zvenijo kakor pravljica. Dvojezični sovražniki uživajo potuho in zaščito, koroški Slovenci, ki so se z orožjem v rokah borili za zmago za veznikov, pa so se zopet znašli v stanju, ki ni v ničemer boljše, nego le bilo stanje pod režimom krvolovnega fašizma.

Avstrijski službeni in polslužbeni tisk meni, da je vprašanje koroških Slovencev že davno rešeno. Ministri naglašajo, da so narodnostne manjšinske pravice koroških Slovencev najboljše zagotovljene. In vendar je orožništvo na Koroškem prepoznavno s hišnimi preiskavami pri Slovincih. Ob takšnih preiskavah zmerom nekaj neznane iščejo in ničesar ne najdejo. Toda to ne zadržuje koroških orožnikov, da ne bi zavednih Slovencev — za vsak primer — za nekaj dni zaprli. O kakšnem procesu proti njim ne more biti niti duha, niti sluha, ker ni za to nobenih stvarnih pogojev. Zaradi tega ne moremo smatrati, da bi bile te večne hišne preiskave in zapiranja kaj drugega nego sistem policijskih šikan v smislu svojačinskih Hitlerjevskih metod. Okupacijska oblast na Koroškem ravna tako, kakor da ne bi hotela vzeti na znanje dejstvo, da živi na Koroškem slovenska narodnostna skupina. Niti pravice dvojezičnosti ne uživajo koroški Slovenci pri svojem obveščanju s predstavniki oblasti in uradov. Ravno zaradi te pravice se je Avstrija v vprašanju Južnih Tirol tako hudo pritoževala na pram Italiji. Koroški Slovenci ne morejo izdati svojega glasila na Koroškem, temveč so morali prenesti njegov tisk na Dunaj. Slovenska krajevna imena za oblastva ne obstojajo. V šolstvu je utrakovistično (dvojezično) načelo sicer priznано, vendar pa je ta pristavek le teoretičnega pomena. Uveljavljanje načela dvojezičnosti je preprečeno zaradi pristranske personalne politike šolskih oblastev, ki odpuščajo slovenske napredne učitelje, in ki pošiljajo v slovenske vasi učitelje, ki slovensčino niti ne razumejo. Po večini so ti učitelji nekdanji vneti pristaši Hitlerjeve nacionalno-socialistične stranke.

Koroški Slovenci so se svoj čas lahko ponašali s lepo razvitem omrežjem združinskih organizacij, katerih imetje pa je bilo v času nacističnega nasilstva zaplenjeno. Doslej pa še niso mogli doseči, da bi bila lastnina vrnjena v roke predstavnikov slovenskega združništva. Na stotine in stotine koroških Slovencev je bilo oškodovanih zaradi krutega postopanja nacističnih organov. Zaman čakajo na to, da bi bili deležni drobtine zadoščenja ali povračila. Na zasedanju koroškega deželnega zbora je poslanec Kazianka predložil strahotno stisko, v kateri so se znašli slovenski kmetje, ki so bili pod nacističnim režimom preseljeni in ki so se po koncu vojne vrnili domov. Toda njihova posestva jim doslej še niso bila vrnjena. Le s težavo so si priborili možnost, da smejo na svoji zemlji delati, ker so njihova posestva formalno še zmerom zaplenjena kot last nekdanjega rajha. Dobili so nekaj živine, toda nacistično usmerjeni oblastni organi prihajajo rekvirirati njihovo živino. Poslanec Kazianka je ob sklepu svojih izjav izrazil odločno zahtevo, da se napravi konec temu nevezdržnemu stanju.

Poslanec Tschofenig je v okviru proračunske razprave v koroškem deželnem zboru sprožil vprašanje dvojezičnih šol, ki je ostalo nerešeno. Izrazil je svoje zaupanje zaradi tega, češ da po mnenju deželnega glavarja Piescha, ki je nacističnemu trinožu dr. Rainerju obljubil, da si bo prizadeval ohraniti "neodoljivost Koroške", slovenski učitelji ne ustrezajo na slovenskem področju in da so bili zaradi te-

ga premišljeni na šole z nemškimi jeziki, kjer pa baje ustrezajo.

Nadalje se danes na Koroškem sestavljajo sezname Slovencev, ki so pod nadzorstvom, dočim je kompromitiran koroški Hitlerjevec omogočeno, da delajo, kar hočejo. Isti orožniki, ki so v Hitlerjevih časih preganjali Slovence, opravljajo še danes svojo službo v avstrijskem orožništvu. Zloglasni ovajalci slovenskih protifašistov na Koroškem so ostali na svojih mestih. (Kakor leta 1920 zglede, da imajo avstrijski zastopniki, bivši Hitlerjevi sluge, pri sestavljanju mirovne pogodbe za Avstrijo več besede nego zastopniki Jugoslavije. Ameriški zastopnik general Clark je zavrnil proteste Jugoslavije proti Pieschu...)

Takoj po novem letu so pričeli organi avstrijske javne varnosti s sistematičnim zapiranjem znanih protifašistov na slovenskem Koroškem. Zasišli so predsednika POOF (pokrajinskega odbora osvobodilne fronte) za slovensko Koroško dr. Franca Petka, ter izvršili hišno preiskavo pri podpredsedniku dr. Luki Siečniku. Sledile so množične hišne preiskave in aretacije koroških Slovencev. POOF je izrazil protest v posebnem protestnem pismu, ki ga je poslal britanski civilni upravi v Celovcu. Avstrijski list "Oesterreichische Volkstimme" je objavil članek, v katerem se obsoja teror nad koroškimi Slovinci. Deželna vlada v Celovcu je sicer že poleti 1945 hotela sestavljati neko poročilo na britansko vlado v Celovcu in na dunajsko zvezno vlado, v katerem navaja, da je Koroška kot prva dežela med vsemi avstrijskimi pokrajinami očistila javno upravo in gospodarstvo od vseh nacističnih elementov.

Dejstva pa kažejo, da gre za nizkotno prevaro, saj je dokazano, da je ostalo vse po starem. Upravni aparat je ostal v glavnem v rokah nacistov, ker je večina uradnikov v nižjih uradih ne glede na svojo politično preteklost obdržala svoje položaje. Cela vrsta primerov kaže, da so se nacisti in celo vojni zločinci zasidrali na najbolj odgovornih mestih pri deželnih upravah, varnostnih ravateljstvih in okrajnih glavarstvih.

Niti se ni zgodilo, da bi bil že prišel pred sodišče razpiti organizator preganjanj koroških Slovencev Maier-Kalbitsch, ena najhujših zverj SS, ki ima na vesti nešteto žaloiger zavednih slovenskih koroških družin.

Kdo bi se potem čudil, če so koroški Slovenci razočarani, skrajno ogorčeni in s sedanjim stanjem popolnoma nezadovoljni, potem ko so s svojimi žrtvami, s svojim množičnim sodelovanjem v partizanski organizaciji pripomogli k zlomu nacizma? V takšnih okoliščinah je povsem razumljivo, če narašča med koroškimi Slovinci nezadovoljstvo in če se med njimi krepi prepričanje, da je popolnoma izključeno, da bi se njihovo življensko stanje pod sedanjim avstrijskim režimom kakorkoli moglo popraviti, saj je današnja avstrijska vlada prepovedala vse koroške protifašistične organizacije, med njimi celo Zvezo koroških partizanov, Zvezo političnih preganjanjcev, Zvezo koroške slovenske mladine, Protifašistično fronto koroških žena in Zvezo koroških slovenskih preseljenjcev, katere namen je skrbeti za one slovenske koroške kmete, delavce ter napredne izobražence, ki so zaradi nasilne preselitve pretrpeli ogromno gmočno škodo.

Te okoliščine dokazujejo, da nadaljujejo reakcionarni elementi, ki so na oblasti v današnji Avstriji, s protislovenskimi tradicijami v odnosu do koroških Slovencev ter da sodelujejo pri okrepitvi omajanih ciljev velikomškega, velegermanskega imperializma.

Koroško vprašanje trka krepko na duri moskovske konference, ko bodo v okviru razprav o mirovni pogodbi z Nemčijo in Avstrijo obravnavali tudi upravičene zahteve Titove Jugoslavije in politično voljo koroških Slovencev po združitvi slovenske Koroške z Jugoslavijo, kjer jim je zagotovljeno svobodno življenje enakopravnih ljudi in državljanov. Za Jugoslavijo pa

problem Koroške ne more biti samo opek slovenski narodnostni problem, marveč gre v tem primeru tudi za vprašanje vztrajne, dokončne borbe proti velikomškemu imperializmu; proti pojavom reakcije ter za ugotovitev resnične, ljudske demokracije. V borbi za pravico rešitev vseh vprašanj v zvezi s mirovno pogodbo za Avstrijo ne bo Jugoslavija osamljena, saj ne predstavlja ta borba samo nadaljevanje stoletne borbe slovenskega naroda za priključitev vseh slovenskih področij k matični domovini, temveč tudi nadaljevanje borbe za okrepitev demokratičnih sil sveta ter za končno likvidacijo vseh ostankov fašizma.

(Dalje prihodnjič.)

Vloga Anglije v novi ameriški vnanji politiki

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ameriško pokroviteljstvo, je ameriška sfera pomaknjena do sovjetskih mej v Mali Aziji.

"Posojila" drugim deželam. Ameriška vlada se je ob enem zavzela ščititi pred komunistično agresivnostjo tudi Avstrijo, v kateri podpira konservativne kroge, kakor jih na Bavarskem in v ostalih krajih ameriške okupacijske cone.

Dalje se je zelo zavzela za protežiranje konservativne madžarske stranke malih posestnikov, ki je najjačša, a imajo njeni ministri v vladi težave s komunističnimi ter socialdemokratskimi kolegi; in pa s sovjetsko okupacijsko oblastjo. Ako bo mogla naša vlada ohraniti Madžarsko pod oblastjo omenjene zmerno konservativne stranke, ji bo pomagala ekonomsko in jo zalagala z živili ter drugimi potrebščinami, dokler si ne opomore iz vojnih posledic.

Znane ameriške pomoči je iz enakih razlogov deležna tudi Italija. Premier Alcide de Gasperi, ki pripada katoliški demokratski stranki, je dobil na svojem obisku v Washingtonu 100 milijonov dolarjev ameriškega posojila in pa zagotovilo, da bodo Zed. države Italiji z živili še pomagale v čimvečji meri.

Veliko milijonov nas stane tudi Kitajska, kjer vlada pomaga Čiang Kai-šeku. Japonsko prenavlja general MacArthur v demokratsko državo pod vodstvom cesarja in pod vlado posedujočega razreda.

V Perziji naša diplomacija podpira perzijski konservativni, fevdalni režim in ga urgira, da ne se udati pritisku sovjetske diplomacije.

Anglija postala "partnerica" druge vrste

Churchill se raduje, da je Amerika vzela toliko teh brig z angleških ramen. Toda mnogo drugih angleških politikov in ekonomov gleda ta proces z neveselimi očmi. Stari angleški imperialisti se spominjajo dni, ko so zrlji na Zed. države preko rame — prezirljivo, sedaj pa vidijo, da postaja ta nekdanjega močnega Velika Britanija bolj in bolj satelitka ameriške vnanje in ekonomske politike.

Tudi v delavskih in v liberalnih krogih na Angleškem jih je mnogo — posameznih politikov in časopisov, ki Trumanovega govora o novi ameriški politiki

proti Rusiji in komunističnim pokretom niso komentirali z odobravanjem.

Boje se, da bo ta preokret napetost med ameriško in sovjetsko vlado še bolj povečal in bo rezultat te tekme za nadvlado in borbe med dvema sistemoma prej ali slej tretja svetovna vojna.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ku (dne 16. marca), da se idej ne more prepovedati. Poudarja, kako velika je zmeda med tisti, ki se ne morejo pravilno pogledati ne v vnanje, ne v notranje probleme. In tajnik Schwellenbach je eden izmed njih. Sun ugotavlja, da naj bi bila ideja večini (v tem slučaju komunistična ideologija) še tako odvratna, s prepovedjo se je ne more zatreči. Vsa zgodovina to dokazuje. Poudarja, da je bilo v starodavnem Rimu tudi krščanstvo prepovedano in brutalno zatirano, pa je padlo cesarstvo, ne pa cerkev. Med prvo vojno so meštiki ob občinski svetov v ameriških mestih socialistične aldermane, iz newyorške legislature socialistične poslance in iz zvezne poslanske zbornice kongresnika Bergerja, zatrli so socialistični tisk — toda socialistične ideje niso mogli zatreti. In ko je pretel deželi vsled ekonomskega kraha popolen polom, se je celo kapitalistična stranka poslužila mnogih točk takozvane socialističnega minimalnega programa, da se je izmotala iz nevarnosti.

V Franciji smatrajo, da neglede kakšen mir bo narekovan Nemčiji — nevarna mu bo, dokler bo imela 70 milijonov prebivalcev. Zato je francoski vnanji minister Georges Bidault na konferenci velike četvorice v Moskvi predložil načrt za izselitev milijonov Nemcev iz Nemčije v druge dežele. Dejal je, da jim je Francija pripravljena odpreti meje, da se pomešajo z njenim ljudstvom, in isto naj store druge zavezniške države. Tako se bi Nemčija v številu prebivalstva skrčila in izgubila možnosti za pripravljanje v novo vojno. On smatra, da se Francija proti državi, ki ima še enkrat toliko prebivalcev kakor ona, sama ne bi mogla uspešno braniti, kakor se ni mogla v prejšnjih dveh vojnah z rahom.

Nemce bi izseljevanje mikalo le v Zed. države, pa tudi v Kanado in nekateri so pri volji iti v Argentino, kjer so že velika nemška naselja. Na delo v Francijo, v Anglijo, na Poljsko in v Rusijo jih ne veseli. Kajti po njihovem mnenju je življenski standard v vseh teh evropskih deželah tudi sedaj nižji kot pa je v Nemčiji. Tega mnenja so tudi ameriški reporterji v Berlinu in v drugih nemških mestih. Pravijo, da ima vzlic porazu povprečen Nemec še vedno več življa — to je — višji življenski standard, kot pa ga ima Poljska, čeprav spada med zmagovite dežele. Bidault bo moral torej Nemcem ali preskrbeti izseljevanje na ameriški kontinent, ali pa jih preobraziti, da bodo mislili na mir in ga utrjevali, namesto na vojno in se znova pripravljali nanjo.

Ambasador Sava Kosanovič se pritožuje, ker je naša vlada

iz seznama onih dežel, ki potrebujejo živilske pomoči, Jugoslavijo popolnoma izpustila. Poročila tujih novinarjev, poslana iz Beograda, pripovedujejo, da preti najmanj petim milijonom prebivalstva Jugoslavije huda lakota, če ne pride pomoč, kajti zalogo, ki so na razpolago, bodo pošle v 30 dneh. Najhujše pomanjkanje je glasom teh vesti v Bosni in Hercegovini. V Washingtonu pojasnjujejo, da ker je Jugoslavija dala Rumuniji 10.000 ton žita, je iz tega sklepati, da ga ima tudi za svoje potrebe dovolj. In sklicujejo se na neki članek v beografski Politiki, v katerem je baje rečeno, da se bo Jugoslavija do prihodnje žetve lahko prebila s svojimi sredstvi. Dejstvo je, da je velik del jugoslovanskega ljudstva v hudem pomanjkanju in potrebno pomoči. Dasi je uradni Washington z Jugoslavijo v hladnejših odnosih kot s katero koli drugo evropsko deželo — bi bilo nič več kot prav, z ozirom na bedne — ako bi za nekaj časa pozabil na politične motive ter rajše pokazal več samaritanstva.

Govor, ki ga je imel predsednik Truman v kongresu dne 12. marca za zaokrepitev ameriške vnanje politike, so po dolgotrajnih posvetovanjih sestavili državni tajnik Marshall, ki je sedaj v Moskvi; general Dwight D. Eisenhower, državni podtajnik Dean Acheson in predsednik osebni svetovalec Clark Clifford. Slednji ga je končno spremenil v obliko, v kakršni ga je predsednik prebral in nato odšel na počitnice v Florido potem pa za nekaj časa na ribolov. Omenjene osebe omenja v svojem poročilu washingtonski dopisnik čikaškega Suna Thomas F. Reynolds.

Ako verujete v poslanstvo "Proletarca", priporočajte ga študentem in prijateljem v naročju ob vsaki priložnosti.

"Glas SDZ" o Am. druž. koledarju

Glas Slovenske dobrodelne zveze, tednik, ki izhaja v Clevelandu — urejuje ga Anton Sabec — ima v številki z dne 13. marca zelo lepo očeño o letošnjem Ameriškem družinskem koledarju. Ugotavlja med drugim: "Kakor vsako leto, je tudi letos koledar i po obliki i po vsebini najlepša knjiga naše književnosti v Ameriki... Pripovedno in pesniško gradivo je prvovrstno."

John Kobi se je oglasil

John Kobi iz Dulutha je star znanec čitateljem kolon v Proletarcu. Zivi že mnogo let v Duluthu v Minn. Po poklicu je železničar. Na lanski konvenciji SNPJ na Evelethu je bil izvoljen v glavni odbor. A letos se seje odbora v Chicagu vsled boleznih ni mogel udeležiti.

Nedavno je obnovil naročnino na list, naročil Koledar in prispeval v tiskovni sklad.

Piše, da je medtem ozdravil toliko, da je spet v "sedlu izkoriščanja".

Dalje pravi "Danes ko to pišem (11. marca) imamo v Duluthu volitve v mestni svet. Dvaindvajset kandidatov se poteguje za dve mesti v svetlu (mestnem odboru).

Velika razlika je med volitvami pred leti in sedaj. Nobene delavske organizacije ni, da bi nominirala kandidate kakor so jih pred leti, ko smo imeli socialistično stranko ter njene kandidate, pa tudi pozneje, ko smo imeli Farmer-Labor Party.

Takrat je bilo agitacije nič koliko ne samo za službe temveč tudi za prubojo mase. Danes pa je mrtvol vzlic temu, da imamo v unijah dvakrat toliko, da, celo trikrat več članov kakor takrat.

Kar se tiče agitacije za naš tisk, je med našimi ljudmi pod meho. Ko bo vreme bolj toplo, bom šel spet poskusit kaj storiti za Proletarca.

Družni pozdrav. — J. Kobi.

Priredba podružnic SANSa v Chicagu preložena

Chicago, Ill. — Centralni odbor SANSovih podružnic v Chicagu naznanja, da se je dan proslave druge obletnice osvoboditve Slovenije preložil na en teden kasneje.

Proslava se torej vrši v nedeljo 11. maja 1947, namesto 4. maja, kot prvotno določeno, v dvorani SNPJ na 2657 S. Lawrence Ave. Začetek ob 3. pop. Prosimo, da se ta sprememba vzame na znanje. Več o tej prireditvi kasneje.

Za Centralni odbor podružnic SANSa, Frank Smith, tajnik.

VABILO NA SEJO PODRUŽNICE SANSa

Detroit, Mich. — Prihodnja seja podružnice SANSa št. 1 bo v nedeljo 6. aprila ob 3. pop. v Slov. nar. domu na John R.

Apeliramo, da se je polnoštevilno udeležite.

Katherine Krainz.

Tistim, ki žele pomagati pri rekonstrukciji Jugoslavije

Dne 29. in 30. marca se bo v Chicagu vršil sestanek pod avspicijo odbora za rekonstrukcijo Jugoslavije (American Association for Reconstruction in Yugoslavia), na katerem bo razmotrivanje, kako bi lahko zbirani deželi v obnovo čimbolje pomagali.

To zborovanje bo v Sokolski dvorani, 1903 So. Racine Ave., v soboto omenjenega dne ob 2. pop. Vstop prost vsem, ki se zanimajo za ta problem.

Anthony Gerlach, tajnik.

"Electric Cooking is FAST!"

... say Chicago users of electric ranges

"HITROSTI moje električne peči se kar čudim. Vedela sem, da bo električna peč nudila izborna poslug, čisto in hladno kuhanje, nikdar pa nisem mislila, da je kuhanje na elektriko tako hitro!" Da, čikaške gospodinje, ki kuhajo na elektriko, so pronašle, da ta način kuhanja nudi vso kuharsko hitrost, ki jo potrebujejo ... in še več!

Vrhne plate se hitro segrejejo! Vsaka žena, ki kuha na moderni električni peči, vam bo povedala o čudoviti hitrosti vrhnjih plat ali enot. Gorkota se prenese takoj ... hrana se hitro prične kuhati. Gospodinje se prepričajo, da jim njihove nove električne peči nudijo vso hitrost kuhanja, ki jo potrebujejo.

Hitra gorkota je enaka tudi za prazenje! S hitrostjo lahko zarumenite meso do zaželenega okusa ... in za pečenje se peč segreje v manj kot 5 minutah! To je res hitra gorkota, debela izolacija na vseh šestih straneh pa obdrži gorkoto v peči!

Dodatna zmogljivost da dodatno hitrost! Nič gorkote ne gre v kvar ... temveč se prenese hitro in neposredno s ponve na hrano.

The many conveniences of the new electric ranges make electric cooking the modern, carefree way to cook. This is one of the important features of electrical living, the better way to live.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

A NEW LIGHT ON "CONFISCATION"

The other night we heard a radio commentator deplore the plight of people who live on incomes. "Prices are going up," he intoned. What are people going to do who have come to the later part of their lives with nothing to depend upon but incomes which can not be increased along with wages?

Well, we don't know exactly what they are going to do, but we do know what is happening to such people.

Their capital is being confiscated.

That's an ugly word, isn't it? It is a word that has been hurled against Socialists for as long as we can remember. When we argued that the means of producing and distributing the necessities of life should be owned by everybody and that nobody should be permitted to collect anything simply because he already owned something, we were asked whether we were going to pay the present owners or whether we proposed to "confiscate" what good citizens owned.

Now it appears that there's more than one way to take people's wealth away from them. One way—the way that everybody understands—it is to just grab it and keep it—like a purse snatcher does to property or like the government does to human beings who are drafted in time of war.

Another way to confiscate is to permit people to keep what they have but take away its value.

It's the latter way that is now in process. Every time prices go up the wealth of interest-takers is disappearing. Every price rise means a decline in buying power for people who live on New Deal "security" incomes or on their own savings.

Now you see it; now you don't. That's the experience of people who have been looking forward to an old age of plenty and ease. Many now realize that, somehow, they aren't going to have enough to last them unless they die sooner than they had intended. There will be others feeling the results of confiscation with every new advance in prices.

No, we aren't writing this to make anybody feel bad or to express our sympathy for the victims of confiscation.

Our purpose is to call attention to the fact that it isn't Socialism that is doing the dirty work, but capitalism. Not the Socialists, but the capitalist economy, is the confiscator of security.

It's as we have noted on previous occasions. Humanity is suffering all the evils that were once denounced as the result of Socialism—without getting the benefits of Socialism. The defenders of capitalism are losing out. They're the victims of the economic system to which they held too long.—Reading Labor Advocate.

LOOKING AHEAD

By Len De Caux

The little storekeeper was scared to death when two tough mugs walked into his store, deliberately spoiled some of his goods and began pushing him around, with threats of worse damage and violence if he didn't "come across."

He was almost relieved when a third and smoother character followed and said: "Lay off the rough stuff boys. Don't you know how to treat a gentleman?"

"I can see you need protection, mister. I wouldn't want these boys to get real rough with you. I believe in moderation. So I know you're going to be smart and pay for your protection."

Far be it from us to suggest that any of the eminently respectable NAM leaders, publishers or Congressmen responsible for anti-labor strategy bear any resemblance to racketeers.

But maybe they got some ideas on smart tactics for putting over union-breaking legislation from going to gangster movies and seeing scenes like the one above.

One of the most extreme anti-union measures, the Case bill, was passed by the last Congress but vetoed by the President.

Since then, the NAM, the big-business press and a number of Congressmen have been shoving the unions around verbally and threatening them with virtual arson and murder.

Hundreds of anti-union bills have been introduced to scare the living daylight out of American working people.

Shaggy, baggy, professional Senator Ball is one of the boys who is pulling this legislative rough stuff.

Frankly admitting he is out to weaken the unions, Ball has introduced bills to outlaw all union security and impose the open shop; to destroy national unions on the pretext of banning "industry-wide bargaining;" and to amend the Wagner act into a strikebreaking instrument for the frustration of collective bargaining.

Obviously, the press has played up these three measures. The very simplicity of their extreme union-busting character has helped to concentrate public attention on them.

Meanwhile, the tough guys of the House, Hoffman, Smith and their ilk, are preparing for their innings before the House labor committee, with threats to cut the unions to pieces and trample on every one of labor's rights.

When the top strategists feel that labor and the public have been sufficiently "softened up" by this

barrage of rough stuff and threats, the stage will be set for the "smoothies" to move in.

Then Senator Taft and other Republican top-shots, oozing sympathy for labor and offering it "protection," will come forward counseling "moderation," in the form of the very legislation they've had in mind from the first—probably the Taft-Ball-Smith bill.

The success of this strategy in fooling some of the public is shown by the fact that Taft, one of the authors of this new and more vicious Case bill, has actually been called a "liberal" by some columnists for criticizing the deliberate crudities of the Ball brand of rough stuff.

And Harold Stassen came near to being hailed as a champion of labor by some innocents for expressing some differences with Taft and Ball, although he actually approved most of the Case bill principles at the very same hearing.

Politics and Personalities

Sen. James E. Murray, Montana democrat, is convinced that the nation will be shocked by disclosures if the Senate Small Business committee digs deeply into newsprint monopoly practices. Basing his views on a hitherto secret report of the Federal Trade commission, Murray charged that a free competitive press was being menaced by "three groups of corporate giants—the big newspapers, the mass magazines, and the great mill operators—who control the newsprint industries and make all decisions on prices, production and distribution."

Drew Pearson, Washington gossip columnist, has a boomerang hat on his hands. Recently in a radio newscast for his sponsor, Frank H. Lee, large hat manufacturer, Pearson made a prediction on John L. Lewis and the coal strike. The prediction proved false. Pearson sent Lewis a free hat. Lewis promptly sent the hat back because Pearson's sponsor is a non-union manufacturer and his hats bear no union label.

I know of no safe depository of the ultimate powers of society but the people themselves, and if we find them not enlightened enough to exercise their control with a wholesome discretion, the remedy is not to take it from them, but to inform their discretion by education.—Thomas Jefferson.

The needles endurance of want by workers able to produce an abundance is the greatest marvel and wonder of our times.

THE MARCH OF LABOR

Ask the "Criminal"

Among the new all time highs is the crime rate. During the average day in 1946, there were 33 women raped, 23 people murdered, 13 became victims of manslaughter by negligence. The typical day in our American way of life also included 172 robberies and 981 burglaries, 630 autos stolen and 2580 other larcenies.

Mr. Hoover's report on crime does not include the exploitation of some 40 million wage workers, a fact very essential to complete the picture. Why the crime wave? Everybody gets asked except the "criminal."

The ordinary criminal caught is a young fellow in his early twenties, with a few dollars in his pocket, enough to destroy the argument that he stole, etc., because he was driven by the sort of want that comes from pennilessness. However there are other extreme wants. The stories told by these lads in jail boils down to one predominant pattern.

The girl he was going with started going places with another fellow, who could spend more money and who had more of the earmarks of the leisure class. To keep up with the competition the victim started his career of illegitimate enterprise.

There are variations, but that is the predominant pattern of the story told by the boys in the bighouse.

And that is the lead to any sensible approach to the crime problem. It also indicates that nothing much can be done to abate it, short of reconstructing society so that people are valued more than things, and so that the pattern of living set forth as a model is no longer that of a leisure class.

End the basic crime of all, the exploitation of the working class, and the crime problem will be well on the way to solving itself.—Industrial Worker.

They Know Not What They Do

Norman Thomas, the country's best known spokesman for democratic socialism, challenged Karl Schuschnigg's pretense of loyalty to democracy the other week when the latter spoke at a public meeting in New York City's Town Hall.

Tell that to the first hundred Americans you meet and the answer will be: "Who is the man with the funny name?"

Well, Schuschnigg is an Austrian who collaborated in the task of bombarding a Socialist cooperative building project into rubble and killing 34 Vienna workers. He was a collaborator of one Engelbert Dollfuss, a clerical fascist who hated democracy. He is now conducting a paid lecture tour in America on the strength of the fact that he later ran afoul of Adolph Hitler and became a prisoner of the Nazi fuhrer.

Rising in his seat at the Town Hall meeting, Thomas denounced the Austrian for speaking as a "democrat" and at the same time defending the bloody Dollfuss regime.

The tragedy revealed by the incident is that the American people, after shedding their blood and burdening their future with billions of debt, understand so little the cause for which they believed they were sacrificing and fighting.

The fact is that few people who use the word "democracy" know what it is. They may believe that to be democratic they must be against this or that dictator. But they are not opposed to dictatorship in itself. They are willing to accept the "right" kind of dictatorship, they even defend the native brand of class dictatorship of which they are the victims.

It is pathetic that a population that goes to war for the name of democracy is so unaware of what

democracy is that it will permit a fascist to speak unchallenged in democracy's name.

And that, having crushed a foreign tyrant, they will tolerate at home an economy that can not live when men decide to be wholly free.—Reading Labor Advocate.

Who Runs Railroad Everyday, Anyway?

"Where's the president of this railroad?" asked the man who called at the general offices.

"He's down in Washington attendin' the session o' some kind uv an investigatin' committee," replied the office boy.

"Where's the general manager?"

"He's appearing before the Interstate Commerce Commission."

"Well, where's the general superintendent?"

"He's at the meeting of the legislature, fightin' some bum new law."

"Where is the head of the legal department?"

"He's in court trying a suit."

"Then where is the general passenger agent?"

"He's explainin' to the commercial travelers why we don't reduce the fare."

"Where is the general freight agent?"

"He's gone out in the country to attend a meeting of the farmers to tell them why we ain't got no freight cars."

"Who's running the blame railroad, anyway?"—B & O Magazine.

Together We Can Step by step the longest march Can be won, can be won. Single stones will form an arch, One by one, one by one. And by Union what we will Can all be accomplished still—Drops of water turn a mill, Single none, single none.—British miners song over a century old.

BANDWAGON

(From the New Republic)

"Lesser Breeds without the Law"

The killing of a British senior officer (in Pola, Venezia Giulia) shocked Allied forces, who believed that if violence occurred it would probably be confined to the rival racial groups.—From the New York Times.

Forearmed

"It (Russian-language instruction) will be an instrument for peace and on invaluable weapon in war. We were handicapped by our lack of knowledge of Japanese when war with the Japanese broke out."—Theodore Huebener, director of foreign languages in the New York City school system, quoted in the Brooklyn Eagle.

Keepsake

Colonel Edward J. Murray, under arrest for smuggling more than \$210,000 worth of diamonds and other precious stones into the country from Japan, said today that he regarded them as "legitimate souvenirs."—Lawrence E. Davies in the New York Times.

Shades of the Founding Fathers!

Many of these Democrats come from the South, where the fires of the Washington and Jefferson tradition still burn brightly. These Democrats will be found voting with their Republican brethren from the North on issues involving fundamentals.—David Lawrence in his syndicated column.

It's a Grand Old Flag

These theatre suits are wonderfully American, designed beautifully for an American way of life. And that way means cafe life, going to bars and restaurants and smart public places which must be reached via the public street.—From an article by Mary Hampton in the Fresno Bee.

Bible Lesson

That it would be "repugnant to the mind of Christ for the Protestant Episcopal church to unite with the Presbyterian church" is an opinion expressed in a minority report of the Joint Commission of Approaches to Union to be presented at the triennial general convention of the Protestant Episcopal church at Philadelphia.—From the New York Times.

Rugged Individualism

"What most returning servicemen want is not government unemployment insurance or other feather-bedding, but to be let strictly alone to make their own way." Major G. Adams, director of Young Republican Activities, said yesterday.—From the Los Angeles Times.

Sauce for the Gander

Offices of the Real Property Owners' league, organized to fight OPA rent ceilings, have balked at the attempt of the Melbourne Hotel to raise the organization's rent on its meeting room at a hotel.—From the St. Louis Post-Dispatch.

THE INJUNCTION

"We especially object to government by injunction as a new and highly dangerous form of oppression by which Federal judges, in contempt of the law of the States and the rights of the citizens, become at once legislators, judges and executioners."—Platform of the Democratic Party, 1896.

"The judge issues an ukase which he calls an injunction, forbidding whatever he pleases and what the law does not forbid, and thus legislates for himself without limitation and makes things penal which the law does not make penal, makes other things punishable by imprisonment which at law are only punishable by fine, and deprives men of the right of trial by jury when the law guarantees this right, and he then enforces this ukase in a summary and arbitrary manner by imprisonment, throwing men into prison not for violating a law, but for being guilty of contempt of court in disregarding one of these injunctions."—Governor Altgeld.

HOLDING BACK A LITTLE

A blushing young woman handed a telegram to the clerk, the wire containing only the name, address, signature and one word—"yes." Wishing to be helpful, the clerk explained:

"You may send nine more words for the same price."

"I know I can," acknowledged the maiden, "but don't you think I'd seem too eager if I said it ten times?"

A face that cannot smile is never good.—Martial.

"WHAT IS A LABOR LEADER?"

By Raymond Hofses, Editor, Reading Labor Advocate

From Ruth Taylor, who writes for the labor press, comes a "column" with the heading "What is a Labor Leader?" She answers her own question in seven paragraphs from one of which I now quote:

"The real labor leader knows that once the fight is won for those whom he serves, then antagonism must stop. Once the contract is signed, the 'war' is over and his job is to build mutual trust and faith in the pledged word."

I am trying to center attention upon the above excerpt because I am certain that an understanding of it will result in a much-needed comprehension of the difference between trades unionism and socialism—and because I have long been convinced that socialists need to recognize that difference. Above all, there is no intention here of adversely criticising either Ruth Taylor's definition of a labor leader's job or the labor leader who does that job.

However, it is always in order to call a spade by its right name. And on that principle, and by the Taylor definition, it is proper to point out that the job of a labor leader is, not to organize, agitate and educate for a different economic system, but to make the present system function. He will, of course, aim to have it function to the best interests of the workers he represents, but one way or another the wages and profit economy must be kept going.

I submit that the above is a fact that everybody, and especially socialists, need to recognize and frankly admit.

Since the purpose of socialists is to abolish the private-enterprise economy—immediately in such economic areas as have become indispensable to the general welfare, and ultimately to inaugurate a socialized economy under which there will be no private-employer and worker relationship—the superficial thinker may quickly question why Socialists should be unionists.

There are a number of answers, but the chief one is that socialists must live under the conditions that exist until the conditions they advocate are established. Nobody can stand upon his hopes. Everybody must fit with what is.

And so it must be conceded that workers and the leaders of workers must—and should—stand squarely by the agreements they make with their employers so long as the owner-worker economy is the foundation of such security and well being as workers are able to achieve. Otherwise the economy becomes disrupted and, lacking a socialist order, everybody—especially workers—is hurt.

The point that socialists need to make with themselves is that socialism is never "at war" with an individual employer. Their fight is against the system which divides human beings into wage-earning workers and profit-taking owners. They recognize that private profit is the mainspring of such a system, that labor exploitation is necessary for the achievement of profit, that class conflict is the result of exploitation and that within such a system the owner has just as much right to scheme and fight for his advantage as the worker has to organize and strike for it.

The big difference between a socialist and a "pure and simple" unionist is that while the socialist will organize and work within unions to better the lot of himself and his class under the present private ownership economy he doesn't stop at that. On the contrary—and because he understands the value of the political power he holds in countries like these United States—he fights throughout the year to advance the interests of workers under capitalism and then, on election day, casts a Socialist ballot to register his demand for an economic arrangement under which all wealth will go to those who help to produce it.

For Greek Freedom First

President Harry Truman made a strong case for the survival of Greece as a free nation, but he did not show that Greece is in fact free. The point is vital as respects both Greece and Turkey. For unless we reserve our aid for free government which actually represents their people, the course Mr. Truman proposes is indistinguishable from naked imperialism. We cannot accept such a policy with national self-respect, and we cannot make it work.

Mr. Truman asked Congress to put up \$400 million for Greece and Turkey, part of which would be spent to supply and equip their national armies. He asked authority to dispatch civilian and military personnel to supervise use of the funds and instruct the governments in their duties.

Such a far-reaching program means one thing if applied to getting a free people on its feet, and another if designed to bolster reactionary and semi-fascist governments which hold their people in bondage. In the latter case, we would occupy the indefensible position of supporting any regime so long as it is anti-Russian, and worse yet, the position of backing ruthless suppression of popular liberties. In such circumstance all our talk of serving the "free democracies" would be reduced to a tragic burlesque.

Not one word did Mr. Truman have to say about attaching any conditions to our proposed assistance that might guarantee the emergence of a genuinely representative government in Greece. He confined himself to the mild comment that we did not approve everything the Greek government has done. That is like saying Fascism is not nice. For this Greek government whose army he proposes to prop and strengthen has attracted to its ranks the same contemptible quislings who served the Nazis during the German occupation. Unless there is a wholesale reform of the government from top to bottom it is a mockery to call it "democratic."

Mr. Truman says the present government represents 85 per cent of the Parliament which was elected last year; but he does not say that those elections were boy-

cotted by most of the Centrist Liberals, the Socialists and the E.A.M. (Communists and Agrarians). He says that foreign observers pronounced the elections fair; but he does not say that they were preceded by a rightist reign of terror which is still going on and which can only be emboldened by the prospect of unconditional access of American dollars and military support.

If the Greek government really represents its people, why is it now in peril of collapse unless rescued by us? For two years the Rightists have been ruling by persecution of the people and with the unstinted aid of British armed might. Yet guerrilla fighting grows more extensive month by month. To attribute this entirely to an "armed minority" or to outside coercion (evidence of which has not yet been reported by the United Nations commission of investigation), demands proof rather than mere assertion. Mr. Truman did not bother to prove it.

The President's request should not be granted without adequate conditions which assure that we are really helping a free and democratic Greece and not a Fascist Greece. If the British could not impose a Rightist government, we shall not be able to do so either short of undisguised military domination. The American people did not fight the war for that kind of imperialism and they will not support such a policy which, if applied to Greece, must logically be applied clear around the world.

—The Chicago Sun

BRAINS

Uncle Sam is importing brains from Europe—particularly Germany. Some 300 scientists and their wives and families are on the Atlantic, the vanguard of 1,000 who are to be brought to this country to work on military and other projects.

The scientists are under a six-months' contract, but if their work is acceptable they may remain here an additional six months. It is expected that some may be offered permanent contracts with private American firms.